

BIBLIOGRAFIA

VOJENSKÁ HISTÓRIA SLOVENSKA A SLOVÁKOV

Výberová bibliografia XXXI. – 2023

BOŽENA ŠEĎOVÁ

DO ROKU 1526

Zničenie kráľovstva uhorského : Epistola de perdicione regni hungarorum / Juraj Srieňsky; z lat. orig. prel.: Anabela Katreničová, Katarína Karabová. - Bratislava : Perfekt, a.s., 2023. - 654 s. (410 s. lat. facsimile pôv. vyd., 1857; s. 411-654 preklad). ISBN 978-80-8226-095-6.

The Great Moravian Tradition in the Slovak Branch of the Hungarian Historiography until the End of the 18th Century / Peter Podolan. In: Acta historica Posoniensia : Historické rozhľady : K životnému jubileu univerzitného profesora Michala Daniláka. - Roč. 39 (2023), s. 77-97.

Vojensko-historické a geografické aspekty začleňovania Slovenska do Uhorského kráľovstva v 10. – 11. storočí / Bohuš Klein. In: Slovenský časopis historický. - Roč. 3, č. 1 (2023), s. 24-66.

Vnútné konflikty za vlády Ondreja III. 1292 – 1296 / Peter Roháč. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 2 (2023), s. 7-29.

* * *

Ako vojenčili Kelti : Bojovníci a vojaci našej minulosti / Vladimír Segeš. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 9 (2023), s. 32-33 : obr.

Ako vojenčili rímski legionári : Bojovníci a vojaci našej minulosti / Vladimír Segeš. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 10 (2023), s. 22-23 : obr.

Ako vojenčili dávni Germáni : Bojovníci a vojaci našej minulosti / Vladimír Segeš. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 11 (2023), s. 32-33 : obr.

Ako vojenčili Huni : Bojovníci a vojaci našej minulosti / Vladimír Segeš. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 12 (2023), s. 32-33 : obr.

Kráľ so žeravou korunou na hlave : Dôžovo roľnícke povstanie v roku 1514 / Tibor Neumann. In: Historická revue. - Roč. 34, č. 11 (2023), s. 18-23 : obr.

Králi proti kniežatám, kniežatá proti kráľom : Zánik Nitrianskeho kniežatstva / Ján Steinhübel. In: Historická revue. - Roč. 34, č. 6 (2023), s. 24-31 : obr.

1526 – 1914

C. k. ženijní zbraň, 1. část: C. k. minérský sbor a C. k. sapérský sbor – stručná historie od založení až do roku 1851 / Zdeněk Holub. - Praha : Mare-Czech, 2023. - 96 s. ISBN 978-80-88215-64-6.

C. k. ženijní zbraň, 2. část: C. k. inženýrský sbor – stručná historie od založení až do roku 1851 / Zdeněk Holub. - Praha : Mare-Czech, 2023. - 133 s. ISBN 978-80-88215-65-3.

Historické korene nášho delostrelectva / Ľudovít Letošťák. - Bratislava : Magnet Press Slovakia s.r.o., 2023. - 257 s. : fotogr., lit. ISBN 978-80-89169-92-4.

Imrich Thököly – Thököly Imre : Jeho život, povstanie a doba : Élete, felkelése és kora / Ed.: Peter Kónya. - Prešov : Vyd. Prešovskej univerzity, 2023. - 239 s. : obr. - ISBN 978-80-555-3205-9.

Řády a vyznamenání habsburských monarchií / Ivo Koláčný. - Brno : Elka Press,

2023. - 362 s. : obr., lit. - ISBN 978-80-87057-50-6.

Tricetiletá válka : Stručná historie / Jan Kilián. - Praha : Paseka s.r.o., 2023. - 158 s. : obr., lit. - ISBN 978-80-7637-403-4.

* * *

Dembiński második esélye : A Vogel-hadtest felső-magyarországi hadjárata 1849-ben / József Solymosi. In: Hadtörténelmi közlemények. - Roč. 136, č. 4 (2023), s. 909-925.

Die k. k. Militärgränze : Vier Jahrhunderte umfassende Landesverteidigung in praxi / Wolfgang Etschmann, Andreas W. Stupka. In: Österreichische Militärische Zeitschrift. - Roč. 61, č. 5 (2023), s. 601-617 : fotogr., mp. (st. 15. - 19.).

Dobosok az 1848-1849-es szabadságharcban: szervezés, kiképzés, felszerelés / György Csorba. In: Hadtörténelmi közlemények. - Roč. 136, č. 2 (2023), s. 377-416.

Druhy vojsk, stratégia a taktika v období stavovských povstaní a protiosmanských vojen / Vladimír Segeš. In: Imrich Thököly – Thököly Imre : Jeho život, povstanie a doba : Élete, felkelése és kora / Ed.: Peter Kónya. - Prešov : Vyd. Prešovskej univerzity, 2023, s. 197-208.

Funkcia a postavenie mestského kapitána v Trnave v prvej polovici 16. storočia / Darina Fridrichová. In: Z vrcholu na okraj : Elity a marginalizované skupiny v dejinách našich miest / Michal Bada a kol. - Bratislava : Veda - Historický ústav SAV, v. v. i., 2023, s. 57-67 : tabl.

Lelkészekre kiszabot halálos ítéletek a Pozsonyi cs. kir. hadbírószágon / Péter Zakar. In: Hadtörténelmi közlemények. - Roč. 136, č. 4 (2023), s. 975-989.

Mi is veszett Mohácsnál? Oszmán-török veszteséglista az 1526. évi hadjáratról / Pál Fodor – András Mércz. In: Történelmi szemle. - Roč. 65, č. 2 (2023), s. 193-235 : tabl., mp.

Revoluce národní a sociální 1848/1849: Uhry v Rakousku, Slovensko v Uhrách: revoluce v revoluci / Jan Rychlík. In: Česko-slovenská historická ročenka. - Roč. 25, č. 2 (2023), s. 25-53.

Sociálne a národné premeny Uhorska v revolučnom dvojročí 1848 – 1849 / László Szarka. In: Česko-slovenská historická ročenka. - Roč. 25, č. 2 (2023), s. 55-81.

Svedectvo Gregora Dankovského o obliehaní Prešporka v roku 1809 / Matej Čapo. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 2 (2023), s. 84-97.

Udalosti francúzsko-rakúskej vojny roku 1809 vo vzťahu k Prešporku zaznamenané v kronike Milosrdných bratov / Matej Čapo. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 4 (2023), s. 89-100.

* * *

Antimilitarizmus v rakúsko-uhorskej armáde pred prvou svetovou vojnou : Pod cisárskou zástavou. Rakúsko-uhorská armáda a Slovensko v rokoch 1868 – 1914 / Peter Chorvát. In: Obrana. Mesečník MO SR. - Roč. 31, č. 2 (2023), s. 32-33 : fotogr.

Nové poznatky o Johannu Fischerovi / Peter Rybárik. In: Střelecká revue. - Roč. 55, č. 5 (2023), s. 56-57 : obr. (bratislavský puškár 18. st.).

Prešporská zápleťka v dejinách zločinu : Francúzska okupácia Bratislavy v roku 1809 a obchod so zbraňami / Matej Čapo. In: Historická revue. - Roč. 34, č. 11 (2023), s. 32-36 : obr.

Septembrové povstanie / Juraj Krištofik. In: Historická revue. - Roč. 34, č. 9 (2023), s. 26-33 : obr.

Z Gemera na bojiská krymskej vojny : Generál Juraj Kmet' (1813 – 1865) a jeho účasť v bitke o pevnosť Kars / Kristína Chromeková. In: Historická revue. - Roč. 34, č. 2 (2023), s. 32-39 : fotogr., mp.

1914 – 1918

Vojenské cintoríny projektované Dušanom Jurkovičom : Cmentarze wojenne zaprojektowane przez Dušana Jurkoviča : World War I Cemeteries designed by Dušan Jurkovič / Jaroslav Vencálek. - Nemšová : Tlačiareň J + K, 2023. - 527 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-89788-66-8.

* * *

„Dnes rok“ : Reflexe tretieho rakousko-uherského ťažení proti Srbsku za první světové války na stránkách dopisů prof. MUDr. Josefa Pelnáře / Ed.: Petr Matějček. In: Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 4 (2023), s. 70-91 : fotogr.

Kam se poděl legionář Štefánik? Nečekané otázky nad průběhem vojenské služby prvního československého ministra války / Tomáš Kykal. In: Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 2 (2023), s. 90-99 : fotogr.

Pôsobenie nemeckej 35. rezervnej divízie na Slovensku (apríl – máj 1915) / Martin Konečný. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 3 (2023), s. 7-27 : fotogr.

Rudolf Turček, mimoriadne odvážny dôstojník 71. pešieho pluku / Ján Vavruš. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 1 (2023), s. 141-157 : fotogr.

Pôsobenie Bohdana Pavlů v rámci čs. légii v Rusku / Ferdinand Vrábel. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 1 (2023), s. 134-140 : fotogr.

Vojenský pilot Aladár Lipták a jeho služba vrakúsko-uhorskom letectve / Juraj Červenka. In: Studia Historica Tyrnaviensia. Dejiny v pohybe - pohyb v dejinách. - Roč. 23, č. 2 (2023), s. 88-117.

* * *

Pod cisárskou zástavou. Rakúsko-uhorská armáda a Slovensko v rokoch 1868 – 1914 / Peter Chorvát. Všeobecná mobilizácia rakúsko-uhorskej armády v auguste 1914;

Bitka pri Komarówe; Vpád ruskej armády na Slovensko v rokoch 1914 – 1915; Slováci na frontoch prvej svetovej vojny; Vojsko v zázemí; Rozpad rakúsko-uhorskej armády na Slovensku. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 3 – 8 (2023), s. 32-33, 28-29, 32-33, 32-33, 32-33, 32-33: fotogr.

Slováci na bojiskách prvej svetovej vojny / Peter Chorvát. In: Vojenská osveta. Spoločenskovedné semináre. - Roč. 20 (2023 – 2024), s. 99-109.

1918 – 1939

„Bráňme si svoje!“ : Slovenská politická reprezentácia a československo-poľský spor o Oravu a Spiš v rokoch 1918 – 1920 / Erik Dulovič. - Krakov : Towarzystwo Słowaków w Polsce - FiF Trnavskej univerzity, 2023. - 190 s. : fotogr., pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-8111-321-2.

Čs. armáda ve fotografii : Branná moc v letech 1918 – 1948 / Karel Straka a kol. - Brno : Extra Publishing, s. r. o., 2023. - 223 s. fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-7525-547-1.

Kroniky hrdosti : Psaná a malovaná historie československé armády 1918 – 1938 / Martin Flosman. - Praha : Nová tiskárna s.r.o., 2023. - 88 s. fotogr. - ISBN 978-80-908995-2-0.

Trianon a Slovensko : Hranice Československa na Slovensku podľa Trianonskej mierovej zmluvy / Jozef Beňa, Karel Schelle. - Ostrava - Brno : Key Publishing s. r. o. - The European Society for History of Law, 2023. - 346 s. - ISBN 978-80-7418-397-3; 978-80-87475-74-4.

Zlomená křídla meziválečného Československa : Katastrofy československého vojenského letectva v letech 1918 – 1939 / Zbyněk Čerovský, Martin Čížek. - Žďar nad Sázavou : vl. nákl. M. Čížka, 2023. - 379 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-270-1658-7.

Utváření republiky / Kober Jan a kol. - Praha : Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.

- Academia, 2023. - 704 s. : fotogr., lit., reg.
- ISBN 978-80-200-3407-6.

* * *

„... A nebojím sa nikoho, ani Boha!“ Kauza Dulanský – Peer / Peter Chorvát. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 1 (2023), s. 90-97.

Československá branná moc na južnom Zemplíne do júla 1919 / Václav Ihnát. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 1 (2023), s. 7-32.

Československo-taliansky rozpor v jadranskej otázke pohľadom talianskej diplomatickej korešpondencie / Natália Rusnáková. In: Studia Historica Nitriensia. - Roč. 27, č. 2 (2023), s. 580-597.

Diskriminácia vs. kverulanstvo : Slováci a veliteľský zbor čs. armády 1918 – 1939 / Alex Maskalík. In: Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 1 (2023), s. 74-89 : fotogr.

Druhá anexia a inkorporácia obcí severného Spiša a hornej Oravy (1938 – 1939) / Juraj Lepiš. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, č. 2 (2023), s. 5-13 : fotogr.

Dvanásťka pod lupou – detaily nejen pro modeláře [Aero A 12] / Michal Ovocník. In: REVI. Dvuměsíčník o letadlech a letcích. - Roč. 30, č. 139 (2023), s. 6-11 : fotogr.

Elegán so sokolímí krídlami : Letecká služba plk. let. Júliusa Trnku 2. časť (1935 – 1936) / Peter Šumichrast. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 4 (2023), s. 101-122.

Improvizovaná dělostřelecká výzbroj dělostřeleckých srubů tvrzí československého opevnění v roce 1938 / Ivan Fuksa. In: Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 1 (2023), s. 96-115 : fotogr.

Kauza Pavel Czikora – případ špiónáže v československé armádě (1936) / Peter Chorvát. In: Zprávy Včely Čáslavské 6 (Publikace byla vydána při příležitosti

konání 3. ročníku mezinárodní konference Boj o srdce Evropy. České země a zpravodajské služby, která se uskutečnila k 85. výročí přijetí Mnichovské dohody). Čáslav : Múzejní a vlastivědní spolek „Včela Čáslavská“, 2023, s. 67-74.

Komunistický exil v Polsku v roce 1939 : Komunisté se v polském exilu snažili torpédovat vznik čs. vojenské skupiny v Krakově a zároveň bojovali proti údajným trockistům / Stanislav Kokoška. In: Paměť a dějiny. Revue pro studium totalitních režimů. - Roč. 17, č. 1 (2023), s. 56-67 : fotogr.

Modernizace výzbroje československé branné moci ve 30. letech ve fotografii / Ivan Fuksa. In: Armáda. - Roč. 5, č. 17 (2023), 58 s. : fotogr.

Postřelovací zkoušky lehkého opevnění v říjnu 1938 u Záhvozdí / Jan Lakosil. In: Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 4 (2023), s. 92-101 : fotogr.

Právní, bezpečnostní a vojsková ochrana československé hranice 1918 – 1938 / Stanislav Polnar. In: Utváření republiky / Jan Kober a kol. - Praha : Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. - Academia, 2023, s. 589-608.

Případ praporečká Štěpánka / Oldřich Pejls. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, č. 1 (2023), s. 37-42 : fotogr.

Působení soudu čs. legií z Itálie a jeho věznic v Uherském Hradišti v letech 1918 – 1919 / Jan Zámečník. In: Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 2 (2023), s. 68-77 : fotogr.

Terénní automobily značek Tatra, Zbrojovka a Jawa : Vojenské automobily s náhonem na všechna kola z let 1936 až 1938 / Radomír Zavadil. In: Armáda. - Roč. 5, č. 16 (2023), 50 s. : fotogr.

Řeka Nitra – tragédie 15. července 1939 a její důsledky / Oldřich Pejls. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 1 (2023), s. 98-118 : obr.

Úsilie ruského krúžku v Košiciach postaviť pomník padlým ruským vojakom na východe Slovenska v rokoch prvej svetovej vojny vo svetle archívnych dokumentov / Luciana Hoptová. In: *Annales historici Presovienses*. - Roč. 23, č. 2 (2023), s. 109-123.

V tieni súperenia dvoch revolúcií: Južné Slovensko počas obdobia prechodu (jeseň 1918 – leto 1919) / Attila Simon. In: *Česko-slovenská historická ročenka*. - Roč. 25, č. 2 (2023), s. 107-122.

Z historie československé aviatiky – uznávaná letadla AERO (III) : Kedyž modrý pták vzlietl do oblak... [A-11/Ab-11] / Michal Ovčáčík. In: *REVI. Čtvrtletník o letadlech a letcích*. - Roč. 30, č. 135 (2023), s. 2-9 : fotogr.

Zpravodajec a odbojář František Müller (1897 – 1944) : Sonda do činnosti zástupců rotmistrovského sboru meziválečného vojenského zpravodajského oddělení / Milan Vyhliďal. In: *Vojenská historie*. - Roč. 27, č. 2 (2023), s. 111-135 : fotogr.

Aero MB-200 / Jaroslav Matoulek. In: *Letectví + kosmonautika*. - Roč. 99, č. 12 (2023), s. 48-49 : fotogr.

Armáda na prahu republiky: válka o Slovensko / Tomáš Kykal, Tomáš Jakl, Karel Straka. In: *A-report. Měsíčník Ministerstva obrany ČR*. - Roč. 34, č. 12 (2023), s. 44-46 : fotogr.

Boje československej armády pri zabezpečovaní obrany južného Slovenska po prvej svetovej vojne / Martin Posch. In: *Vojenská osveta. Spoločenskovedné semináre*. - Roč. 20 (2023 – 2024), s. 30-38.

Československý povelový přístroj pro dělostřelecké objekty / Martin Dubánek. In: *ATM + Informační příloha MO ČR a AČR*. - Roč. 55, č. 2 (2023), s. 70-73 : fotogr.

10 cm lehká houfnice vz. 30 / Jan Škarka. In: *Střelecká revue*. - Roč. 55, č. 4 (2023), s. 71-73 : fotogr.

... krátce o Aeru A-12 / Michal Ovčáčík. In: *REVI. Dvuměsíčník o letadlech a letcích*. - Roč. 30, č. 138 (2023), s. 56-57 : fotogr.

Letov Š-50 / Jaroslav Matoulek. In: *Letectví + kosmonautika*. - Roč. 99, č. 3 (2023), s. 42-43 : fotogr.

Mnichov 1938 a československý pevnostní systém / Jaroslav Valent. In: *Historická revue*. - Roč. 34, č. 3 (2023), s. 28-35 : fotogr.

Nezlomená armáda [archiv VHÚ Praha]. In: *A-report. Měsíčník Ministerstva obrany ČR*. - Roč. 34, č. 9 (2023), s. 40-42 : fotogr.

Neznáme svědectvá legionářů o havárii Štefánikovy lodi 4. máje 1919 v Ivanke při Dunaji / Ferdinand Vrábel. In: *Legionářský směr*. - Roč. 12, č. 1 (2023), s. 52-56 : fotogr.

15 cm hrubá houfnice vz. 25 / Jan Škarka. In: *Střelecká revue*. - Roč. 55, č. 8 (2023), s. 70-73 : fotogr.

Pražská číra : Budování obranného perimetra hlavního města ČSR / Miroslav Jaso. In: *Historická revue*. - Roč. 34, č. 3 (2023), s. 36-39 : fotogr.

Třikrát o zpravodajském řemesle / Karel Straka. In: *A-report. Měsíčník Ministerstva obrany ČR*. - Roč. 34, č. 4 (2023), s. 44-45 : fotogr.

1939 – 1945

Čechoslováci ve válečné službě vojenských sil a letectva Svobodné Francie v letech 1940 – 1945 / Miloslav Pajer. - *Cheb : Svět křídel*, 2023. - 447 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-7573-116-6.

Českoslovenští letci v jednotkách dopravního letectva RAF v letech 1942 – 1945 / Miloslav Pajer. - *Cheb : Svět křídel*, 2023. - 295 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-7573-126-5.

Hawker Hurricane a Čechoslováci 1. díl / Zdeněk Hurt, Jiří Šebek. - *Cheb : Svět*

křidel, 2023. - 291 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-7573-118-0.

Hrdinstvo a násilie počas 2. svetovej vojny / Ed.: Katarína Ristveyová. - Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2023. - 298 s. : fotogr. - ISBN 978-80-974274-5-0. Obsah: Juraj Lepiš: Zradcovia, obeť a nakoniec hrdinovia. Percepcia nemeckého odboja v nemeckej spoločnosti od roku 1945 až po súčasnosť, s. 9-26; Igor Baka: Povojnové stíhanie niektorých príslušníkov Zaisťovacej divízie slovenskej armády, s. 27-46; Martin Furmaník: Na opačných stranách barikády. Spišskí Nemci v službách nacizmu i v protifašistickom odboji (sonda do problematiky), s. 47-60; Alena Tabaková: Padli v Sokolove: osudy Slovákov, ktorí položili svoje životy v prvej bitke 1. čs. samostatného poľného práporu v ZSSR 8. marca 1943, s. 61-84; Pavol Šteiner: Deväť zlatých hviezd od Hrona: hrdinovia alebo nástroj propagandy? s. 85-99; Marian Uhrin: Príbeh povstaleckého hrdinstva a zrady, s. 100-112; Ákos Fóris: Menšie zlo alebo rakúski Huni? Maďarská kráľovská armáda a miestne obyvateľstvo vo východnej Haliči, leto 1941, s. 113-140; Tomáš Řepa: Hrdinství brněnských občanů při pomoci parašutistům za druhé světové války, s. 141-154; Ildikó Bajcsi: Andor Jaross – stvorený hrdina „prinavrátenej“ Hornej zeme, s. 157-175; Viera Jurková: Erna Eliška Bürgerová. Berlínčanka v boji za Československo, s. 176-195; Matej Medvecký: Medzi perzekúciou a kolaboráciou: anabáza Kurta Ehrensteina, s. 196-209; Juraj Krištofik: Aktivity novomestského rabína a člena Židovskej ústrednej úradovne Armina Friedera počas 2. svetovej vojny, s. 210-232; Jozef Pavlov: Kohnovci – tragický príbeh židovskej rodiny z Detvy, s. 233-259; Alain Soubigou: Intelektuálne a fyzické hrdinstvo: prípad francúzskeho historika a odbojára Pierra Brossoletta (1903 – 1944), s. 260-268; Lukáš Volentier: Hrdina a zbabelec v období druhej svetovej vojny očami žiakov základných a stredných škôl (dotazník), s. 271-278.

János Esterházy a jeho miesto v moderných slovenských dejinách / Michal Schvarc. - Bratislava : Ministerstvo zahr. vecí a eu. záležitostí SR, 2023. - 191 s. : pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-88726-84-5.

Memoriabilita – spomienky : Memoria-bilita a spomienky zosnulých výtvarných, umeleckých a odbojárskejších osobností pokročilého veku – tvorcovia protifašistického odkazu / Zost.: Ladislav Skrak; Martin Krno. - Bratislava : Klub výtvarných umelcov a teoretikov, [2023]. - 163 s. : fotogr. - ISBN 978-80-974759-0-1.

„Mluví důstojník ministerstva národní obrany“ : Londýnské rozhlasové komentáře generála Františka Moravce / Ed.: Prokop Tomek. - Praha : Euromedia Group, a. s., 2023. - 294 s. : fotogr., pram. a lit., reg. - (Universum). - ISBN 978-80-242-9483-4.

Německá obrněná vozidla druhé světové války : Kompletní průvodce : Tanky, samohybná a útočná děla, protiletadlové kanóny a další / David Doyle; z angl. orig. přel.: Stanislav Mareš. - Praha : Grada Publishing, a.s., 2023. - 322 s. : fotogr. - ISBN 978-80-271-1044-5.

Ničitelé tanků : Šokující vzpomínky velitele tanku na rozhodující bitvy na východní frontě / Vasilij Krysov; z angl. orig. přel.: Stanislav Tumis. - [Libeznice] : Víkend s. r. o., 2023. - 303 s. - ISBN 978-80-7433-391-0.

Pakt Stalin, Hitler a příběh vražednej aliance 1939 – 1941 / Claudia Weber; z nem. orig. přel.: Martin Matich. - B. m. : Citadella, 2023. - 286 s. : fotogr., pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-8182-194-3.

Pasportizácia pomníkov, pamätníkov a pamätných tabúl Slovenského národného povstania a oslobodenia Slovenska I. etapa / Zost.: Ladislav Skrak a kol. - Bratislava : Klub výtvarných umelcov a teoretikov, 2023. - 139 s. : fotogr. - ISBN 978-80-974759-0-1.

Povstanie : 60 dní národa II. september – hlavné boje / Gustáv Murín. - Bratislava :

Magnet Press Slovakia, s.r.o., 2023. - 167 s. : fotogr. - ISBN 978-80-89169-89-4.

Povstanie bez legiend : Dvadsať kapitol o príprave a začiatku Slovenského národného povstania / Jozef Jablonický. - 2. rozš. vyd. - Bratislava : N Press, s. r. o., 2023. - 558 s. : pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-8230-237-3.

„Práca – česť, robota – povinnosť“ : Vojensky organizované pracovné jednotky Židov na Slovensku v rokoch 1939 – 1943 / Igor Baka a kol. - Bratislava : Vojenský historický ústav, 2023. - 315 s. : fotogr., pram. a lit., reg. Ďalší autori: Eduard Nižňanský, Oldřich Pejs, Milena Balcová, Matej Medvecký, Peter Kralčák, Tamara Janecová. ISBN 978-80-89523-96-2.

Slovenský vojnový štát a holokaust v kolektívnej pamäti slovenskej spoločnosti : Správa z výskumu [2013 – 2023] / Fedor Blaščák, Oľga Gyárfášová, Ján Hlavinka, Monika Vrzgulová. - Bratislava : Nadácia otvorenej spoločnosti, 2023. - 42 s. : fotogr.

Smíšený prezývateľný oddíl 1 : Francie 1940 / Ivan Procházka. - Praha : MO ČR - Vojenský historický ústav, 2023. - 93 s. : fotogr. - ISBN 978-80-7278-858-3.

Sokolovo – nezapomenutí hrdinové : Príslušníci 1. čs. samostatného praporu v SSSR / Miroslav Brož, Milan Kopecký a kol. - Praha : Čs. obec legionárska - Epocha, 2023. - 493 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-87919-95-8; 978-80-278-0104-6.

Sokolovo – první boj : 1. čs. samostatný prapor v bitvě o Charkov / Milan Kopecký, Milan Mojžiš, Filip Kachel a kol. - Praha : Čs. obec legionárska - Epocha, 2023. - 349 s. : fotogr., mp., pram. a lit. - ISBN 978-80-87919-95-8; 978-80-278-0104-6.

Spomienky slovenských vojakov na osudy v nemeckom zajatí (1944 – 1945) / Zost.: Martin Lacko. - Partizánske : O. z. Múzeum ozbrojených zložiek 1939 – 1945, 2023. - 179 s. : fotogr. - ISBN 978-80-972515-9-8.

Stíhači nad západní frontou / Marek Brzkovský. - Brno : CPress, 2023. - 255 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-264-4630-9.

Šípkovské inferno ... poslední svědkovia prehovorili / Ľubomír Pajtinka. - B. m. : Štandard vo vyd. Trio Publishing, 2023. - 255 s. : fotogr., pram. - ISBN 978-80-8170-104-7.

Tanky na Dyji 1945 : 2. Od Moravy k Dyji / Miloš Ludvík, Vítězslav Vitek. - Němčice : Skore s. r. o., 2023. - 231 s. : fotogr., mp., pram. - ISBN 978-80-11-03704-8.

„V mene republiky“ : Spomienky Dušana Viesta / Dušan Viest; eds.: Martin Gabčo, Tomáš Klubert. - Bratislava : Ústav pamäti národa, 2023. - 439 s. : fotogr. príl., pram. a lit., reg. - (Memoáre). - ISBN 978-80-8257-014-7.

Velitel palubních mechaniků : Služba palubních mechaniků na Liberatorrech 311. perutě a životní osudy jejich velitele Stanislava Slezáčka / Pavel Vančata. - Cheb : Svět křídel, 2023. - 398 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-7573-121-0.

Vypálené obce varujú! / Marcel Maniak. - Poprad : TabitaArt, 2023. - 271 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-973804-3-4.

Zápisky z kroniky mesta Banská Bystrica 1938 – 1945 / Lukáš Volentier. - Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2023. - 199 s. : fotogr. - ISBN 978-80-974274-4-3.

* * *

Analysis of Power Intervention into Public Space as a Tool for Research into Cities in Non-Democratic Regimes (Sociological-Historical Approach) / Martin Pekár, Patrícia Fogelová. In: The City and History : Mesto a dejiny. - Roč. 12, č. 2 (2023), s. 89-98.

Boje na Moravě a ve Slezsku v dubnu a květnu 1945 / Ondřej Kolář. In: Armáda. - Roč. 5, č. 15 (2023), 50 s. : fotogr.

Ekonomické predpoklady SNP a činnosť hospodárskych inštitúcií na povstaleckom

území / Peter Mičko, Zuzana Mičková. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, č. 1 (2023), s. 22-27 : fotogr.

Entry of the Slovak Army into the War Against the Soviet Union in 1941 / Igor Baka, Matej Medvecký. In: Review. Soviet „Great Patriotic War“: Case Studies (Instytut Pamięci Narodowej, Warsaw). - Č. 5 (2023), s. 283-297 : fotogr.

Fašizmus v stredovýchodnej Európe: národné hnutia eurosynchronnej ideológie / Traian Sandu. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, špeciál (2023), s. 39-47 : fotogr.

Hlavně míří k zenitu : Protiletadlové útvary 1. čs. samostatné brigády v SSSR v bojích na Ukrajině / Milan Kopecký, Michal Rak. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, č. 1 (2023), s. 5-21 : fotogr.

Charles Katek, oddaný přítel naší věci : Nástin americko-československé zpravodajské spolupráce v letech 1943 – 1945 / Pavel Žáček. In: Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 3 (2023), s. 62-81 : fotogr.

Ján Lichner – prvý medzi prvými v odboji na Slovensku / Marek Syrný, Vojtech Čelko. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, č. 2 (2023), s. 38-51 : fotogr.

Jediný přežil / Pavel Vančata. In: REVI. Dvuměsíčník o letadlech a letcích. - Roč. 30, č. 136 (2023), s. 20-26 : fotogr. (zahraniční Slováci, RCAF, RAAF, RAF, Jan Valastin).

Keď album rozpráva... Fotoalbum a dokumenty k vyradeniu Vojenskej akadémie v Banskej Bystrici / Marian Uhrin, Lukáš Volentier. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, č. 1 (2023), s. 75-81 : fotogr.

Motorizácia jednotiek Armádného veliteľstva v lete 1944 / Marian Uhrin. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 4 (2023), s. 7-33 : tabl.

Na počiatku bolo slovo : Radikalizovanie politického jazyka ako predpolie holokaustu – prípad Slovensko / Anton Hruboš. In: Príbehy 20. storočia : Slovo ako zbraň. - Roč. 6, č. 1 (2023), s. 24-32 : fotogr.

Návrat na Červenou horu : Článek o válečném masakru znovu otevřel dávnou historii. In: Paměť a dějiny. Revue pro studium totalitních režimů. - Roč. 17, č. 3 (2023), s. 98-101 : fotogr. [partizánske represie, Nižná Boca, r. 1945].

Nemecké 7,5 cm pechotné kanóny (leIG 18) v slovenskej brannej moci a v 1. čs. armáde na Slovensku / Marian Uhrin. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 3 (2023), s. 28-40 : fotogr.

Okupace Prahy v březnu 1939 objektivem G. W. Patchetta / Arnošt Nezmeškal. In: Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 1 (2023), s. 116-127 : fotogr.

Partizánsky prepád veliteľstva 97. jäger-skej divízie v Sukove 26. októbra 1944 vo svetle nemeckých prameňov / Tomáš Hofírek. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, č. 2 (2023), s. 23-26 : fotogr.

Povstalecká cesta Dmitrija Alexejeviča Venerovského / Stanislav V. Chytka. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, č. 1 (2023), s. 56-64 : fotogr.

Priebeh SNP v okolí mesta Topoľčany / Ondrej Godál. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, č. 1 (2023), s. 28-36 : fotogr.

Proces s Františkom Orlickým pred Národným súdom / Ivan Nociar. In: Historický zborník. - Roč. 33, č. 2 (2023), s. 115-139.

S armádou Sovětů : Osudy několika československých rudoarmějek v letech 1941 – 1945 / Alena Flimelová, Roman Štěr. In: Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 3 (2023), s. 100-111 : fotogr.

Slovenská liga v Amerike a Slovenská republika (1939 – 1945) 2. – 3. časť / Ján Bobák. In: Slovenský časopis historický. - Roč. 3, č. 1 – 2 (2023), s. 78-140, 67-112.

Sociální zázemí gážistů slovenské armády (1939 – 1940) / Oldřich Pejs. In: Vojenská historie. - Roč. 27, č. 3 (2023), s. 75-98.

120 rokov od narodenia najvýznamnejšieho slovenského národohospodára 20. storočia a popredného odbojového činiteľa Imricha Karvaša / Marek Syrný. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, č. 1 (2023), s. 47-51 : fotogr.

Štuky a Avie: Spišská Nová Ves 1939 / Martin Vyroubal. In: REVI. Dvuměsíčník o letadlech a letcích. - Roč. 30, č. 139 (2023), s. 36-39 : fotogr.

Ukázková jízda tanku Lt vz. 38 ev. č. V-3029 v Praze Kyjích / Ivan Fuksa, Jaroslav Špitálský, Marian Uhrin. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, č. 2 (2023), s. 52-57 : fotogr.

Úkryt na jamách nad Bratislavou : Ako bol pred deportáciou zachránený budúci československo-izraelský filmár Peter Freistadt / Zdeněk Bauer, Michal Petrakovič. In: Pamäť národa. Nacizmus a komunizmus vo svojej epoche. - Roč. 19, č. 3 (2023), s. 66-80 : fotogr.

„Unreliable Elements“: Professional Soldiers of Jewish Origin in the Slovak Army after 1939 / Igor Baka, Tamara Janecová. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 1 (2023), s. 33-60.

V prospech nemeckých záujmov som nič nepodnikol... Obrana mjr. let. Júliusa Trnku voči obvineniam kpt. let. Ľudovíta Kozu / Peter Šumichrast. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 3 (2023), s. 99-126.

Válečný fotograf Otakar Jaroš / Tomáš Jakl. In: Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 4 (2023), s. 102-107 : fotogr.

„Veľa detí do slovenských rodín“ – náčrt významu rodiny a detí v Slovenskom štáte /

Viktória Hladká. In: Acta Historica Neosoliensia. - Roč. 26, č. 1 (2023), s. 77-94.

Vojenské hudby v SNP / Marian Uhrin. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, č. 2 (2023), s. 73-77 : fotogr.

Vickers Wellington Mk.I, Mk.IA a MK. IC / Miroslav Šnajdr. In: AERO. - Roč. 10, č. 101/1 (2023), 50 s. : fotogr. (reedícia).

Výcvik nemeckej armády v Ochrannej zóne v kontexte života civilného obyvateľstva / Adam Bielez. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, špeciál (2023), s. 63-67.

World War II Slovak Army and the Image of the Enemy it Fought Against / Matej Medvecký, Miloslav Čaplovič. In: Shaping Nations for Conflict and War : Propaganda, Disinformations and Strategic Communications : Implications for Policymakers : Proceedings of the 22nd Annual Conference of the Euro-Atlantic Conflict Studies Working Group of the Partnership for Peace Consortium of Defence Academies and Security Studies Institutes Sibiu, Romania, 22-26 May 2023. - Bucharest : Military Publishing House, 2024, s. 79-90. ISBN 978-973-32-1345-1.

* * *

Ako to bolo s bombardovaním Nitry? / Slavomír Fijalka. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 68, č. 3 (2023), s. 8-9 : fotogr.

Bojovník Branislav Tvarožek / Pavol Vitko. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 2 (2023), s. 28-29 : fotogr.

Bez nich by Povstanie nebolo / Brigita Schmögnerová. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 68, č. 4 (2023), s. 10-11 : fotogr. (národohospodári, fin. zabezpečenie).

Boje o stredné Pohronie / Igor Baka. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 8 (2023), s. 46 : fotogr.

Bratislava – Moskva – Budapešť : Soviet-sky faktor v slovensko-maďarských vzťahoch v roku 1939 / István Janek. In: Historická revue. - Roč. 34, č. 5 (2023), s. 42-47 : fotogr.

Bratislavský odboj bol mimoriadne aktívny / Ľudovít Sabadoš. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 68, č. 4 (2023), s. 8-9 : fotogr.

1. československá armáda v Slovenskom národnom povstaní / Lukáš Volentier. In: Vojenská osveta. Spoločenskovedné semináre. - Roč. 20 (2023 – 2024), s. 83-98.

1. čs. stíhací letecký pluk : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny / Peter Šumichrast. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 3 (2023), s. 46 : fotogr.

Dva mesiace válečným zajatcom / Pavel Vančata. In: REVI. Čtvrtletník o letadlech a letci. - Roč. 30, č. 134 (2023), s. 36-41 : fotogr. (zahraníčný Slovák, RCAF).

Generál s Rytierskym krížom od Hitlera / Jozef Bystrický. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 68, č. 3 (2023), s. 4 a 10 : fotogr. (Jozef Turanec).

Generálna ofenzíva : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny / Igor Baka. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 11 (2023), s. 46 : fotogr.

Heinkel He 219 Uhu / Jan Máče. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 99, č. 6 (2023), s. 38-39 : fotogr.

Historicky vôbec prvá regulárna a rýdzo slovenská protifašistická jednotka nebola vytvorená u nás, ale ... v srbskej Vojvodine! / Samuel Jovankovič. In: Bojovník. Noviny antifašistov. - Roč. 68, č. 13 (2023), s. 12 : fotogr.

Hronsecká fara centrom odboja / Danieľa Baranová. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 68, č. 8 (2023), s. 8-9 : fotogr.

Ján Paľovský – šifrant SNP / Vladimír Mikunda. In: Bojovník. Dvojtyždenník an-

tifašistov. - Roč. 68, č. 8 (2023), s. 12 : fotogr. (dve čísla označené č. 8).

Keď vy nám, tak aj my vám : Slovensko-maďarské trenice v roku 1940 v správach diplomatov / István Janek. In: Historická revue. - Roč. 34, č. 6 (2023), s. 46-51 : fotogr.

Kremnička v tieni masakrov : Najväčšia hromadná poprava v moderných dejinách Slovenska / Pavol Šteiner. In: Historická revue. - Roč. 34, č. 11 (2023), s. 38-42 : fotogr.

Letecký most na pomoc SNP : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny / Jozef Bystrický. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 5 (2023), s. 46 : fotogr.

Lúčime sa s Ladislavom Neuwirthom / Branislav Balogh. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 68, č. 1 (2023), s. 14 : fotogr.

Na povstalecké územie : Presun 2. čs. samostatnej paradesantnej brigády v ZSSR : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny / Igor Baka. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 6 (2023), s. 46 : fotogr.

Najväčšia tanková bitka v dejinách [Kursk] / Stanislav Mičev. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 68, č. 6-7 (2023), s. 10-11 : fotogr.

Obranný úsek Jaseň : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny / Jozef Bystrický. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 7 (2023), s. 46 : fotogr.

Odešiel Emil Boček : Poslední čs. stíhací pilot z druhej svetovej vojny / Jiří Plachý. In: A-report. Měsíčník Ministerstva obrany ČR. - Roč. 34, č. 5 (2023), s. 24 : fotogr.

Opustil nás veterán Pavol Liška / Branislav Balogh. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 68, č. 6-7 (2023), s. 19 : fotogr.

Osud tanku vežové číslo 100 (Skároš 18. 12. 1944) / Tomáš Hofírek, František Šuster. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, č. 1 (2023), s. 43-46 : fotogr.

Po Židoch boli na rade Rómovia / Lýdia Kokavcová. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 68, č. 5 (2023), s. 4 : fotogr.

Pomáhali partizánom / Pavol Vitko. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 8 (2023), s. 28-29 : fotogr.

Pomoc západných spojencov / Peter Šumichrast. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 4 (2023), s. 46 : fotogr.

Povstalecká ofenzíva na Horehroní : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny / Igor Baka. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 2 (2023), s. 46 : fotogr.

Prípád Jozef Gašparík : Obávaný veliteľ POHG pred Národným súdom / Juraj Krištofik. In: Historická revue. - Roč. 34, č. 3 (2023), s. 40-45 : fotogr.

Protinacistická rezistencia na Slovensku v roku 1944 v novodobej historiografii – výberová bibliografia prác publikovaných v rokoch 2003 – 2023 / Božena Šedová. In: Vojenská história. - Roč. 28, č. 3 (2024), s. 147-197.

Rumuni v bojoch pri oslobodzovaní Slovenska / Jozef Bystrický. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 68, č. 6-7 (2023), s. 8-9 : fotogr.

S bohatou ľudskou dušou odbojára / Jozef Danko. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 68, č. 6-7 (2023), s. 17 : fotogr. (František Orlovský).

Slovensko a Slováci v rokoch druhej svetovej : Výberová bibliografia publikovaných prác v rokoch 2015 – 2017 / Božena Šedová. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 4 (2023), s. 178-204.

Slovensko na správnej strane / Stanislav Mičev. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 68, č. 5 (2023), s. 10 : fotogr.

Splynout s davem : Oděvy ve vybavení československých parašutistů 1941 – 1942 / Zdeněk Špitálník. In: A-report. Měsíčník Ministerstva obrany ČR. - Roč. 34, č. 5 (2023), s. 44-45 : fotogr.

Spomienka na partizánsku brigádu „Čapajev“ v Petrovciach a najbližšom okolí. In: Bojovník. Noviny antifašistov. - Roč. 68, č. 13 (2023), s. 11.

Tristo mužov v štyroch oddieloch / Daniela Baranová. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 68, č. 4 (2023), s. 4 : fotogr. (Edelweiss).

Turbulentný život s nenaplnenými ambíciami / Samuel Brečka. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 68, č. 5 (2023), s. 8-9 : fotogr. (občiansky odboj Michala Zibrína).

V Sitne sa prebudili povestní rytieri / Vladimír Poprac. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 68, č. 8 (2023), s. 10 : fotogr. (partizánske jednotky).

Vo Francúzsku za Slovensko / Pavol Vitko. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 5 (2023), s. 30-31 : fotogr. (Ondrej Bubniak).

Vojská Wehrmachtu a Zbraní SS nasadené počas SNP / Jozef Bystrický. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 10 (2023), s. 46 : fotogr.

Vždy som kráčal rovnou cestou... / Vladimír Mikunda. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 68, č. 10 (2023), s. 11-12 : fotogr. (Vysokoškolský strážny oddiel, Branislav Tvarožek).

Za Emilem Bočkem (1923 – 2023) / Jiří Plachý. In: Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 2 (2023), s. 130-135 : fotogr.

Zánik povstaleckej 1. čs. armády na Slovensku / Jozef Bystrický. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 12 (2023), s. 46 : fotogr.

Zomrel posledný bojovník z 2. čs. partizánskej brigády J. V. Stalina. In: Bojovník. Noviny antifašistov. - Roč. 68, č. 12 (2023), s. 14 : fotogr. (Samuel Baran).

Životopisný medailón Daniela Ertla (1888 – 1962) / Jozef Pavlov. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, č. 2 (2023), s. 27-37 : fotogr.

Zapomenuté nasazení vojáků Smíšeného přezvědného oddílu 1 ve Francii v červnu 1940 / Bohumil Nerad. In: Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 2 (2023), s. 128-129 : fotogr., mp.

1945 – 1992

Akcia „L“ : Československá letecká účast v Libyi 1978 – 1990 / Manfréd „Fredy“ Ťukot. - Cheb : Svět křídel, 2023. - 307 s. : fotogr., zozn., lit., reg. - ISBN 978-80-7573-117-3.

Ať nám smrt políbí prdel! Mimořádné události u výsadkového vojska a jednotek hloubkového a speciálního průzkumu československé armády 1947 – 1989 / David Jirásek. - Cheb : Svět křídel, 2023. - 126 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-7573-109-8.

Bez spojení není velení a bez pakárny není vojna / Jiří Glet, David Matásek. - B. m. v. : Tympanum, 2023. - MP3 : 2.55 (audiokniha).

CZ 75 : Příběh české legendy / David Pazdera. - 2. revidované a dopl. vyd. - Praha : Euromedia Group, a. s. v edici Universum, 2023. - 206 s. : fotogr. ISBN 978-80-242-8836-9.

Evropský GULAG : European GULAG / Eds.: Łukasz Kamiński, Wojciech Bednarski, Petr Blažek. - Praha : Muzeum paměti XX. století, 2023. - 161 s. : fotogr. - ISBN 978-80-908765-3-8.

Kronika třetí republiky : boj o moc, dekrety, vyhánění, retribuice, znárodnění / Jiří Padevět. - Praha, 2023. - 600 s. : fotogr., pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-200-3424-3.

Letecká katastrofa vojenského letadla K-60 : Fiřov – Tri studničky 12. 8. 1958 o 12,25 hod / Vladimír Tarasovič, Peter Mojtek. - Obec Brežany - Slov. voj. hist. a dokumentačné centrum, 2023. - 32 s. : fotogr., pram. a lit.

MiG-19 v československém vojenském letectvu / Miroslav Irra. - 2. vyd. - Nevojlce : Jakab Publishing, s.r.o., 2023. - 128 s. : fotogr., tabl. - ISBN 978-80-7648-084-1.

Operačný agentúrny prieskum československého vojenského výzvedného spravodajstva (1960 – 1989) / Miloslav Púčik. - Bratislava : SPN - Mladé letá, s. r. o. v spolup. s VHÚ, 2023. - 404 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-10-04209-8.

Pod křídly RAF v druhém exilu 2. díl (H – M) / Zdeněk Hurt, Jan Rail. - Cheb : Svět křídel, 2023. - 335 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-7573-110-4.

Válka na Moravě / Ladislav Fuchs. - Praha : Naše vojsko, 2023. - 139 s. (50. r., osobné spomienky). ISBN 978-80-206-1518-3.

* * *

Akce 104 – 105 : Československé letecké mise v Egyptě a Sýrii v letech 1955 – 1973 / Miroslav Irra. In: AERO speciál. - Roč. 6, č. 16 (2023), 50 s. : fotogr.

Ako zbrane z Československa pre Guatemala rozohrali studenú vojnu / Dušan Segeš. In: História zadnými dverami 5 : Nezvyčajné príbehy zo slovenských a svetových dejín / Ed.: Slavomír Michálek. - Bratislava : Veda - Historický ústav SAV, 2023, s. 389-407 : obr.

Avia B-33 a CB-33 / Jaroslav Matoulek. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 99, č. 2 (2023), s. 38-39 : fotogr.

Akce JAVOR : Skladování sovětské jaderné munice v Československu po roku 1965 / Stanislav Polnar. In: Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 4 (2023), s. 4-25 : fotogr.

Československá armáda a NATO v letech 1989 – 1992 / Petr Janoušek. In: Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 1 (2023), s. 4-27 : fotogr.

Činnost Ukrajinské povstalecké armády v Československu v letech 1945 a 1946 / Vlastimil Ondrák. In: Securitas Imperii. - č. 42-43 (2023), s. 112-152.

Čs. rozvědka v ére Z. Tomana a O. Va-
leša / Matej Medvecký. In: Zprávy Včely
Čáslavské 6 (Publikace byla vydána při
příležitosti konání 3. ročníku mezinárodní
konference Boj o srdce Evropy. České země
a zpravodajské služby, která se uskutečnila
k 85. výročí přijetí Mnichovské dohody). -
Čáslav : Múzejní a vlastivědní spolek „Vče-
la Čáslavská“, 2023, s. 163-178.

„Dokud zde ti Ivani budou, mariáš ne-
hrajú“ : První dny okupace ČSSR v srp-
nu 1968 ve vzpomínkách příslušníků pl-
zeňského pracoviště vojenské rozvědky /
Daniel Povolný. In: Paměť a dějiny. Revue
pro studium totalitních režimů. - Roč. 17, č.
2 (2023), s. 35-47 : fotogr.

„Drobeček“ aneb Tatra T-815 CNPL-45 /
Vlastimil Běhounek. In: Historie a vojen-
ství. Časopis Vojenského historického ústavu.
- Roč. 72, č. 3 (2023), s. 128-135 : fotogr.

Generál Václav Prchlík (1922 – 1983) :
Klíčová osobnost vojenské reformy praž-
ského jara / Stanislav Polnar. In: Paměť
a dějiny. Revue pro studium totalitních
režimů. - Roč. 17, č. 2 (2023), s. 16-29 :
fotogr.

Gottwald je svině - kráva - vůl : Příbeh
Imricha Erősa - účastníka druhého a tretie-
ho československého odboja / Martin Posch.
In: História zadnými dverami 5 : Nezvyčaj-
né príbehy zo slovenských a svetových de-
jín / Ed.: Slavomír Michálek. - Bratislava :
Veda - Historický ústav SAV, 2023, s. 304-
311 : obr.

73rd Infantry Regiment : First Spec Ops
Unit in Communist Czechoslovakia (1949
– 1954) / Matej Medvecký, Miloslav Čaplo-
vič. In: Special Operations in Past and Pre-
sent : Implications for Policy Makers : Pro-
ceedings of the 21st Annual Conference of
the Euro-Atlantic Conflict Studies Working
Group of the Partnership for Peace Con-
sortium of Defense Academies and Secu-
rity Studies Institutes / Ed: Jan Hoffenaar.
- Heerde : Royal van der Most, [2023], s.
118-129.

Jomkipurská válka perspektivou čes-
koslovenské diplomacie / Eva Taterová.
In: Vojenské rozhledy. - Roč. 32 /64/, č. 4
(2023), s. 3-23.

Konzum a nelegální obchodní aktivity
sovětských vojsk v Československu 1968 –
1991 / Prokop Tomek. In: Historie a vojen-
ství. Časopis Vojenského historického ústa-
vu. - Roč. 72, č. 4 (2023), s. 26-41 : fotogr.

Luštitelské oddělení Zpravodajské správy
Generálního štábu Československé lidové
armády / David Jirásek. In: Historie a vo-
jenství. Časopis Vojenského historického
ústavu. - Roč. 72, č. 2 (2023), s. 4-19 : fo-
togr.

Operational agency reconnaissance of the
Czechoslovak military intelligence and its
priority tasks in the first half of the 1960s
/ Miloslav Púčík. In: Vojenská história. -
Roč. 27, č. 2 (2023), s. 50-83.

Perzekuce důstojnického sboru po úno-
ru 1948 na příkladu velení Čs. samostatné
obrněné brigády (Perzekuce důstojnického
sboru po únoru 1948) / Jiří Plachý. In: Na-
stolenie komunistického režimu v Česko-
slovensku vo februári 1948 a jeho dôsledky
pre spoločnosť I. zväzok / Ondrej Podolec
a kol. - Bratislava : Ústav pamäti národa,
2023, s. 398-421.

Povojnové stíhanie niektorých príslušní-
kov Zaisťovacej divízie slovenskej armády
/ Igor Baka. In: Hrdinstvo a násilie počas 2.
svetovej vojny / Ed.: Katarína Ristveyová.
- Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2023, s.
27-46. ISBN 978-80-974274-5-0.

Prevaly v 70. rokoch 20. storočia a ich dô-
sledky na Agentúrný úsek československej
vojenskej rozvědky / Milena Balcová. In:
Zprávy Včely Čáslavské 6 (Publikace byla
vydána při příležitosti konání 3. ročníku
mezinárodní konference Boj o srdce Evropy.
České země a zpravodajské služby, která se
uskutečnila k 85. výročí přijetí Mnichovské
dohody). - Čáslav : Múzejní a vlastivědní
spolek „Včela Čáslavská“, 2023, s. 195-210.

Priority operačného agentúrneho prieskumu československého vojenského výzvedného spravodajstva (1960 - 1989) / Miloslav Púčik. In: Zprávy Včely Časlavské 6 (Publikace byla vydána při příležitosti konání 3. ročníku mezinárodní konference Boj o srdce Evropy. České země a zpravodajské služby, která se uskutečnila k 85. výročí přijetí Mnichovské dohody). - Časlav : Múzejní a vlastivědní spolek „Včela Časlavská“, 2023, s. 211-231.

Reakcia čs. vojenskej správy na útoky poslanca Demokratickej strany Michala Zibrína o nedostatočnom zastúpení Slovákov v čs. armáde / Alex Maskalík. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 1 (2023), s. 119-133.

Retribuční justice po květnu 1945 : Resitutio in integrum, nebo Nemesis? / Michal Janata. In: Securitas Imperii. - Č. 42-43 (2023), s. 7-52.

Revenge in the Army – the Beginnings of the so-called Normalisation. Part 1 (First Stage - from August 1968 to April 1969) / Miloslav Púčik. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 3 (2023), s. 41-74.

Revenge in the Army. Part 2 (Army under the Surveillance of Military Counter-Intelligence) / Miloslav Púčik. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 4 (2023), s. 34-66.

Špionážní letouny U-2 nad Československem / Martin Smíšek. In: Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 3 (2023), s. 4-25 : fotogr.

The Contribution of Czechoslovakia to Creation of the Independent State of Israel / Eva Taterová. In: Politické vedy. - Roč. 26, č. 4 (2023), s. 108-129.

Třídní boj v praxi : Cílená likvidace veteránů RAF, 1945 - 1948/50 / Ladislav Kudrna. In: Securitas Imperii. - Č. 42-43 (2023), s. 295-303 : fotogr.

Udział Wojsk Ochrony Pogranicza w operacji „Dunaj '68“ / Grzegorz Goryński. In: Przegląd Historyczno-wojskowy. - Roč. 24 / 75/, č. 2 (2023), s. 163-203.

„Ukrajinské nacionalistické nebezpečí proti míru a lidovým demokraciím“ : Československá Státní bezpečnost a ukrajinská problematika / Vlastimil Ondrák. In: Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 3 (2023), s. 26-61 : fotogr.

Úloha bezpečnostních složek v době únorových událostí 1948 / František Hanzlík. In: Nastolenie komunistického režimu v Československu vo februári 1948 a jeho dôsledky pre spoločnosť I. zväzok / Ondrej Podolec a kol. - Bratislava : Ústav pamäti národa, 2023, s. 320-350.

UTI MiG-15 v československém vojenském letectvu / Miroslav Irra. In: AERO. - Roč. 10, č. 102 (2023), 50 s. : fotogr.

Vojnové škody a povojnová rekonštrukcia hospodárstva / Soňa Jirásková. In: Vojenské reflexie. Vojenský vedecký časopis. - Roč. 18, č. 2 (2023), s. 57-77; <https://doi.org/10.52651/vr.a.2023.2.57-77>.

Von Helsinki nach Paris : Die KSZE als Beginn der europäischen Sicherheitsarchitektur / Matthias Peter. In: Militärgeschichte. Zeitschrift für historische Bildung. - Roč. 37, č. 3 (2023), s. 22-27 : fotogr.

* * *

Aj povstalci na ulici / Pavol Vitko. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 10 (2023), s. 28-29 : fotogr. (r. 1968).

Avia S-92 a CS-92 / Jaroslav Matoulek. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 99, č. 5 (2023), s. 70-71 : fotogr.

Fotografie motorového obrněného vlaku Generál Pavlík / Ivan Fuksa. In: Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 2 (2023), s. 122-127 : fotogr.

Konec iluzí o reformě socialismu : Před 55 lety ukončil vpád armád Varšavské smlouvy „pražské jaro“ / Jaroslav Šejtar. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 55, č. 8 (2023), s. 72-75 : fotogr.

Malý prevozný počítač MOMI / Martin Dubánek. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 55, č. 7 (2023), s. 70-72 : fotogr.

Miroslav Vacek (1935 – 2022) / Prokop Tomek. In: Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 1 (2023), s. 134-135 : fotogr.

Morálna devastácia armády ako súčasť okupácie 1968 / Pavol Vitko. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 8 (2023), s. 36-39 : fotogr.

Opevňovací prvky LAZ a LAZ-2 / Martin Dubánek. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 55, č. 1 (2023), s. 74-76 : fotogr.

Pokusné střelby z pevnostního kanonu v roce 1952 [47 mm pevnostný kanón vz. 36] / Martin Dubánek. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 55, č. 10 (2023), s. 72-75 : fotogr.

Rozhovor s univerzitním profesorem a důstojníkem v zálohe Miroslavom Kmeťom / Peter Chorvát. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 4 (2023), s. 161-170.

75 let československých vrtulníků vojenských i policejních / Jakub Fojtík. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 99, č. 12 (2023), s. 28-31 : fotogr.

Sovětský úkryt LKTS / Martin Dubánek. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 55, č. 6 (2023), s. 96-99 : fotogr.

Unikátní série snímků z okolí Československého rozhlasu dne 21. srpna 1968 / Prokop Tomek. In: Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 3 (2023), s. 122-127 : fotogr.

Úkol INTUL : Minování z vrtulníků / Martin Dubánek. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 55, č. 5 (2023), s. 72-75 : fotogr.

Úkol MAVRUT : Masky pro vrtulníky / Martin Dubánek. In: ATM + Informační

příloha MO ČR a AČR. - Roč. 55, č. 11 (2023), s. 72-75 : fotogr.

Úkoly DĚVA a DĚVA-V : Prádelna polní mechanizovaná pro speciální očistu výstroje / Martin Dubánek. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 55, č. 3 – 4 (2023), s. 64-66, 68-70 : fotogr., nákr.

Známe neznáme projekty X-3 a X-3T / Peter Ondreják. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 99, č. 3 (2023), s. 58-63 : fotogr., nákr. (vývoj let. techniky).

OD ROKU 1993

Bezpečnostná a obranná politika Európskej únie : Vysokoškolská učebnica / Vojtech Jurčák, Radoslav Ivančík. - Lipt. Mikuláš : Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, 2023. - 289 s. : fotogr., pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-8040-652-3.

Bezpečnosť, bezpečnostná politika a bezpečnostný systém : Vysokoškolská učebnica / Ladislav Hofreiter, Daniel Brezina. - Lipt. Mikuláš : Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, 2023. - 185 s. : reg. - ISBN 978-80-8040-656-1.

Medzinárodná bezpečnosť v kríze / Daniel Šmihula. - Bratislava : Premedia, 2023. - 206 s. : lit. - ISBN 978-80-8242-222-4.

Ozbrojené sily Slovenskej republiky z perspektívy rodových štúdií / Mária Martinská. - Lipt. Mikuláš : Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, 2023. - 133 s. : tabl., pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-8040-643-1.

Ročenka Ministerstva obrany Slovenskej republiky 2022. - Bratislava : MO SR, 2023. - 133 s., e-bulletin : fotogr.

Vzdušné sily Ozbrojených síl Slovenskej republiky : Slovak Air Force Yearbook 2023. - Bratislava - Praha : Magnet Press Slovakia s. r. o. v spolupráci s redakciou L + K, 2023. - 46 s. : fotogr. - ISBN 978-80-89169-90-0.

Základné ustanovenia o prevádzke výzbroje a techniky v OS SR : Skriptá / Pavol Lukášik. - Lipt. Mikuláš : Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, 2023. - 1 CD, 90 s., lit., príl. - ISBN 978-80-8040-653-0.

* * *

Agenda „Ženy, mier a bezpečnosť“ a integrácia rodovej perspektívy v podmienkach Ozbrojených síl Slovenskej republiky / Mária Blehová. In: Vojenské rozhledy. - Roč. 32 /64/, č. 3 (2023), s. 96-110.

Analýza spôsobov ostreľovania pozemným delostrelectvom OS SR / Michal Vajda. In: Vojenské reflexie. Vojenský vedecký časopis. - Roč. 18, č. 1 (2023), s. 78-90; <https://doi.org/10.52651/vr.a.2023.1.78-90>.

Bezpečnosť – riziká a ich vplyv na plnenie úloh Ozbrojených síl Slovenskej republiky / Ľubomír Belan. In: Politické vedy. - Roč. 26, č. 3 (2023), s. 159-184.

Iniciatíva a opatrenia prijaté zo strany EÚ na účely zabránenia šíreniu a negatívnym dôsledkom hybridných hrozieb / Monika Hullová. In: Policajná teória a prax. Časopis Akadémie PZ v Bratislave. - Roč. 31, č. 3 (2023), s. 5-37.

Militantný akceleračionizmus – historický vývoj a súčasnosť „árijského džihádu“ a jeho prejavy na Slovensku / Matej Medvecký. In: Policajná teória a prax. Časopis Akadémie PZ v Bratislave. - Roč. 31, č. 1 (2023), s. 80-100.

Od spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky k spoločnej armáde Európskej únie? / Vojtech Jurčák, Radoslav Ivančík. In: Vojenské rozhledy. Vojensko-teoretický časopis. - Roč. 32 /64/, č. 1 (2023), s. 18-34.

Religiozita kadetov Akadémie ozbrojených síl SR v celonárodnom kontexte: spoločenská záťaž alebo šanca s víziou? / Tomáš Huďa. In: Vojenské reflexie. Vojenský vedecký časopis. - Roč. 18, č. 1 (2023), s. 104-121; <https://doi.org/10.52651/vr.a.2023.1.104-121>.

Súkromné vojenské a bezpečnostné spoločnosti ako súčasť privatizácie spoločnosti / Iveta Novotná. In: Vojenské reflexie. Vojenský vedecký časopis. - Roč. 18, č. 2 (2023), s. 43-56; http://vr.aos.sk/images/dokumenty/archiv_cisel/2023/vr_2023_2_03_Novotna.pdf.

Úvodné poznámky k novému zákonu o Vojenskom spravodajstve / Juraj Kulík. In: Policajná teória a prax. Časopis Akadémie PZ v Bratislave. - Roč. 31, č. 1 (2023), s. 122-135.

Ukrajinská stopa – lietadlá typu Antonov : 30 rokov vojenského letectva na Slovensku / Michal J. Stolár, Martin Stolár. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 99, č. 3 (2023), s. 70-75 : fotogr.

* * *

Azimut 24/7 : 30 rokov vojenského televízneho vysielania / Štefan Zemanovič. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 1 (2023), s. 38-39 : fotogr.

Bojové lietadlá NATO / Michal J. Stolár, Martin Stolár. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 99, č. 4 - 5 (2023), s. 40-44, 72-76 : fotogr.

Brigáda spoločnej podpory / Jozef Žiak. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 3 (2023), s. 18-23 : fotogr.

Dezinformačná propaganda na sociálnych sieťach v súvislosti s konfliktom na Ukrajine / Štefan Izák. In: Vojenská osveta. Spoločenskovedné semináre. - Roč. 20 (2023 – 2024), s. 3-19.

Dopravná letka 46. krídla : 30 rokov vojenského letectva na Slovensku / Michal Stolár, Martin Stolár. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 99, č. 2 (2023), s. 66-70 : fotogr.

Kyberterorizmus ako skutočný problém pre modernú spoločnosť / Milan Kusák. In: Vojenská osveta. Spoločenskovedné semináre. - Roč. 20 (2023 – 2024), s. 68-82.

Letisko na okraji mesta : Letecké opravovne Trenčín / Jozef Žiak. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 2 (2023), s. 30-31 : fotogr.

Mená v knihe / Pavol Vitko. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 12 (2023), s. 34-35 : fotogr. (silové zložky SR, obeť).

Mravné požiadavky na profesionálneho vojaka ako základ vojenskej disciplíny / Róbert Tomášek. In: Vojenská osveta. Spoločenskovedné semináre. - Roč. 20 (2023 – 2024), s. 20-29.

NATO ako záruka bezpečnosti Slovenskej republiky / Mário Pažický. In: Vojenská osveta. Spoločenskovedné semináre. - Roč. 20 (2023 – 2024), s. 39-54.

Obnovený Toxic Lance / Jozef Žiak. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 6 (2023), s. 6-10 : fotogr. (medzinárodné cvičenia 2023)

Partnerstvo v éteri : Plná poľná : 30 rokov vojenského rozhlasového vysielania / Miroslav Minár. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 1 (2023), s. 40 : fotogr.

Poľsko a Slovensko posilnili Ukrajinu lietadlami MiG-29 / Michal J. Stolár, Martin Stolár. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 99, č. 6 (2023), s. 20-23 : fotogr.

Pomoc pro Ukrajinu : Vojenská technika NATO na frontové linii / Lukáš Visingr. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 55, č. 2 (2023), s. 6-9 : fotogr.

Povstání / Filip Tesař. In: A review speciál. - Roč. 30, č. 1 (2023), s. 38-41 : fotogr. (teoretické, vojenské, politické aspekty, terorizmus).

Pre telo i dušu : 30 rokov vojenskej rekreačnej starostlivosti / Kristína Janecová. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 1 (2023), s. 42 : fotogr.

Príbeh školy [Akadémia OS gen. M. R. Štefánika] / Ladislav Záhradník, Jozef Žiak. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 9 (2023), s. 18-23 : fotogr.

Rozhovor s novodobým vojnovým veteránom Michalom Hrubjakom / Peter Chorvát. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 1 (2023), s. 180-192 : fotogr. (styčný dôstojník a tlmočník pri slov. ženijnom prápore SLOVENGBAT).

S Obranou v srdci : 30 rokov rezortnej tlačce / Jozef Žiak. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 1 (2023), s. 32-35 : fotogr.

Sila symbolov : 30 rokov vojenskej symboliky Ozbrojených síl SR / Imrich Purdek. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 2 (2023), s. 36-37 : obr.

Sto rokov skúseností : Premeny Vojenského opravárenského podniku Trenčín / Jozef Žiak. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 4 (2023), s. 40-41 : fotogr.

Střely vzduch-vzduch : Kategorie raket dlouhého doletu / Jakub Fojtík. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 55, č. 2 (2023), s. 44-51 : fotogr.

Švédsko-slovenské partnerstvo obranného priemyslu. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 55, č. 6 (2023), s. 26-29 : fotogr.

Tankový arzenál NATO / Dušan Rovenský. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 55, č. 1 – 2 (2023), s. 14-19, 30-35 : fotogr.

Technologie a taktika : Žádná nová technologie neposkytne výhodu donekonečna / Pavel Zůna. In: A review speciál. - Roč. 30, č. 1 (2023), s. 22-31 : obr.

30 rokov s Obranou / Miloslav Ščepka. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 1 (2023), s. 14-21 : fotogr.

30 rokov vojenského letectva na Slovensku : Krátka služba skromnej prúdovej „dopravky“ / Michal J. Stolár. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 68, č. 7 (2023), s. 64-68 : fotogr.

Týždeň sa začína v nedeľu / Jozef Žiak. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 3

(2023), s. 12-13 : fotogr. (veliteľský kurz pre dôst. SR, ČR, PR, Maďarska v Izraeli).

Včera a dnes : 30 rokov vojenského zdravotníctva / Roman Jantoš. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 1 (2023), s. 44-45 : fotogr.

Vojenské púte v roku 2023. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 3 (2023), s. 30 : fotogr.

Zetor Gerlach 4 x 4 s RCWS Kongsberg. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 55, č. 6 (2023), s. 34-37 : fotogr.

Vojenská symbolika : Brigáda spoločnej podpory Trenčín; Pamätný kríž za účasť vo vojenskej operácii; Kríž za vernosť Ozbrojeným silám Slovenskej republiky; Vojenská medaila za humanitárnu pomoc; Pamätný kríž vojnového veterána; Medaila Za službu v mierových pozorovateľských misiách; Medaila za statočnosť; Pamätná medaila k 10. výročiu vstupu Slovenskej republiky do NATO; Medaila za službu v pohotovostnom systéme vzdušných síl / Imrich Purdek. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 3, 4, 6 – 12 (2023), s. 23, 31, 31, 41, 31, 31, 31, 31, 31 : obr.

PRÁCE PRESAHUJÚCE VYMEDZENÉ CHRONOLOGICKÉ OBDOBIA

Andrej Hlinka : Prejavy a články I. 1893 – 1918 / Eds.: Róbert Letz, Peter Podolan, Pavol Makyna, Pavol Matula. - Bratislava : Post Scriptum, s.r.o., 2023. - 776 s. : pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-8218-055-1.

Armádní generál Jan Syrový : Jeden velký český osud / Jaroslav Rokoský, Karel Straka, Radim Chrást. - Žďár nad Sázavou : Tváře, s.r.o. - Vojenský historický ústav - Ústav pro studium totalitních režimů - Čs. obec legionářská, z.s., 2023. - 383 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-88495-10-9; 978-80-7516-035-5.

Husák : buržoázny nacionalista 1951 – 1963 / Branislav Kinčok. - Bratislava : Marenčin PT, spol. s r. o., 2023. - 357 s. : obr. prísl., pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-569-0664-4.

Individuální a kolektivní ochrana / Ivan Princ, Dušan Vičar. - Zlín : Univerzita Tomáše Baťu v Zlíne, 2023. - 645 s. : obr., tabl., sch., grafy, pram. a lit. - ISBN 978-80-7678-147-4.

Legends, myths and history : Pojem vyhnání v německé paměti / Eva Hahnová, Hans Henning Hahn; z něm. orig. přel.: Šárka Stellner. - Praha : Academia - Středisko společných činností AV ČR, 2023. - 1002 s. : obr., pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-200-3321-5.

Lichtenfeld. Jedno meno, dva osudy / Peter Chorvát. - Bratislava : Marenčin PT, spol. s r. o. v spolupr. s VHÚ, 2023. - 255 s. : fotogr. - ISBN 978-80-569-0954-6.

Modernita a holocaust / Zygmunt Bauman; z angl. orig. přel.: Jana Ogrocká. - Praha : Univerzita Karlova - Karolinum, 2023. - 330 s. (Ed. Post; sv. 6). - ISBN 978-80-246-5352-5.

Naša vojenská symbolika v 20. storočí až po súčasnosť / Imrich Purdek. - Bratislava : Vojenský historický ústav, 2023. - 295 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-69060-00-5.

Porcelánové prasiatko : Osudy našich vojakov, ktorí trpeli za to, že okupáciu Československa v roku 1968 odmietli ako tzv. bratskú pomoc / Pavol Vítko. - Bratislava : Vojenská podporná nadácia, 2023. - 231 s. : fotogr., lit. - ISBN 978-80-972190-4-8.

Slováci v rovnošatách 1848 – 2020 : Pracovní zošit I / Viera Jurková, Lukáš Daňko. - Bratislava : Vojenský historický ústav, 2023. - nestr. ISBN 978-80-89523-94-8.

Symbol Ludvík Svoboda (1895 – 1979) / Jiří Fidler. - Praha : Euromedia Group, a. s., 2023. - 444 s. : kalend., fotogr., pram. a lit. ISBN 978-80-242-9084-3.

Šapitó pod širým nebem : Akrobacie ve vojenské kamizole / Václav Vašek. - Cheb : Svět křídel, 2023. - 302 s. : fotogr. - ISBN 978-80-7573-113-5.

Ulica pomenovaná po Jozefovi Tisovi? Vysporiadalo sa Slovensko s tragickou minulosťou? / Ján Hlavinka, Katarína Zavacká, Andrej Werner. - Bratislava : Dokumentačné stredisko holokaustu, o. z., 2023. - 39 s. : fotogr. (e-zdroj), e-ISBN 978-80-969857-8-4.

Vojenské vysokoškolské vzdelávanie na Liptove / Pavlína Adamíková. - Lipt. Mikuláš : Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, 2023. - 84 s. : fotogr. - ISBN 978-80-8040-638-7.

Výsadvkové a speciální nášivky : Encyklopedie československých a českých nášivek výsadvkového vojska, speciálních sil, útvarů rychlého nasazení, průzkumných jednotek, policie, aeroklubů, para klubů, klubů výsadvkových veteránů a celní správy / Pavel J. Slavík. - Cheb : Svět křídel, 2023. - 127 s. fotogr. - ISBN 978-80-7573-125-8.

Vývoj a proměny československého strategického myšlení / Stanislav Polnar. - Brno : Univerzita obrany – Fakulta vojenského leadershipu, 2023. - 208 s. : fotogr., pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-7582-293-2.

Život v službe vlasti : Pamätnica vydaná pri príležitosti životného jubilea Imricha Purdeka / Zost.: Vladimír Segeš, Božena Šeďová. - Bratislava : Vojenský historický ústav, 2023. - 295 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-89523-92-4. Obsah: Spomienky a zdravice, s. 10-40; Vladimír Segeš: Rytierstvo a jeho prejavy v stredovekom Uhorsku, s. 42-61; Leon Sokolovský: Vojenská symbolika v znakoch stolíc na Slovensku, s. 62-73; Lukáš Danko: Vedomosti uhorských stolíc od Mateja Bela a Nitrianska stolica, s. 74-82; Katarína Mináriková: Armáda a mestská spoločnosť na Slovensku v kontexte modernizácie na sklonku monarchie a medzi dvoma svetovými vojnami, s. 83-94; Viera Jurková: Jeden z mnohých. Po

stopách neznámeho legionára Aloisa Hégra, s. 95-113; Petr Švanda: Kľukatá púť generála Jána Ambruša, s. 114-125; Peter Šumichrast: Elegán so sokolými krídlami. Letecká služba plk. let. Júliusa Trnku (1934 – 1935), s. 126-140; Oldřich Pejs – Marian Uhrin: Slovenská vojenská zástava a zástavky na automobiloch slovenskej armády, s. 141-151; Igor Baka – Jozef Bystrický: Správa veliteľa pešieho pluku 102 Zaisťovacej divízie pplk. pech. Michala Lokšíka o priebehu protipartizánskej akcie s krycím názvom ADI v auguste 1942, s. 152-177; Dušan Segeš: Kontakty hodnostárov Slovenskej republiky s poľskou exilovou vládou na sklonku 2. svetovej vojny, s. 178-191; Milena Balcová: Činnosť Technického zboru na území Slovenska v roku 1945, s. 192-214; Gabriel Blaško: Zimný poľný výstroj príslušníka 1. československého armádneho zboru (Podľa figuríny vystavenej v múzejnej expozícii vo Svidníku), s. 215-223; Peter Holík: Sovietsky Rad červenej hviezdy ako „tiché“ memento bojov o Dukliansky priesmyk, s. 224-236; Miloslav Púčik: Zneužitie armády proti takzvanému vnútornému nepriateľovi („Prvé výročie udalostí z 21. augusta 1968“), s. 237-265; Slavomír Michálek: „Sivé sedemdesiate“ v rovine rozporov na linke Praha – Washington, s. 266-287; Božena Šeďová: Bibliografia publikačnej tvorby Dr. Imricha Purdeka, PhD., s. 288-292.

* * *

Boj po vojne : Ideologické konflikty na pamätníku 1. československého armádneho zboru na Dukle / Petra Hudek. In: História zadnými dverami 5 : Nezvyčajné príbehy zo slovenských a svetových dejín / Ed.: Slavomír Michálek. - Bratislava : Veda - Historický ústav SAV, 2023, s. 484-498 : obr.

Duchovná bašta ľudákov alebo prvé povstalecké mesto antifasistov? Premeny politickej identity Ružomberka po roku 1945 / Anton Hruboň. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, č. 2 (2023), s. 15-21 : fotogr.

Důsledky změn v Československu v listopadu 1989 pro výuku společenských věd na vysokých vojenských školách na příkladu Vysoké vojenské školy pozemního vojska ve Vyškově / František Hanzlík. In: Vojenské rozhledy. - Roč. 32 /64/, č. 4 (2023), s. 188-205.

Fašizmus a geopolitika : (Onto-metodologické úvahy k fenoménu fašizmu) / Boris Zala. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, špeciál (2023), s. 11-24.

Generál Radovan Procházka (1927 – 2020) – odbojář, disident a reformátor bezpečnostního sektoru / Stanislav Polnar. In: Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 2 (2023), s. 78-89 : fotogr.

K otázke národnosocialistickej identity v Hlinkovej slovenskej ľudovej strane a predstáv o budúcnosti v „Novej Európe“ / Anton Hruboň. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, špeciál (2023), s. 53-62 : fotogr.

Napoleonské vojny (1805 a 1809) v historickej pamäti Bratislavy / Matej Čapo. In: Acta historica Posoniensia : Historické rozhľady : K životnému jubileu univerzitného profesora Michala Daniláka. - Roč. 39, (2023), s. 131-165 : fotogr.

Nové možnosti bádania o významnom zapojení Milana Rastislava Štefánika do vytvárania česko-slovenskej armády / Frédéric Guelton, Miroslav Musil. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 2 (2023), s. 98-110.

Odvlečenie slovenských občanov a deportácie sovietskych príslušníkov do ZSSR v rokoch 1944 – 1946/1952 / Michal Šmigel'. In: Slovenský časopis historický. - Roč. 3, č. 1 (2023), s. 141-184.

Partizánska aktivita a jej následky v súvislosti s povojnovou obnovou obce na príklade Ruskej Kajne / Matúš Burda. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 1 (2023), s. 61-89 : fotogr.

Postavenie spišských Nemcov na konci druhej svetovej vojny a po nej (1944 – 1948) / Martin Furmanik. In: Studia Historica Nitriensia. - Roč. 27, č. 1 (2023), s. 38-66.

Protektorát Čechy a Morava a Slovenský štát (Slovenská republika) v současných českých učebnicích dějepisu / Irena Kapustová. In: Česko-slovenská historická ročenka. Praha – Brno – Banská Bystrica : Historický ústav AV ČR – Masarykova univerzita – Univerzita M. Bela – Roč. 25, č. 1 (2023), s. 71-84.

The Establishment and Formation of the Slovak Military Elite after the Breakdown of the Czechoslovak Federation and the Establishment of Independent Slovakia / Ľubomír Čech. In: Studia politica Slovaca. Časopis pre politické vedy, najnovšie politické dejiny a medzinárodné vzťahy. - Roč. 16, č. 2 (2023), s. 3-19.

„To víte, strana bude kvůli vám měnit dějiny!“ : Neúspěšný pokus čs. výsadkářů ze Západu o morální rehabilitaci během pražského jara 1968 / Jiří Plachý. In: Paměť a dějiny. Revue pro studium totalitních režimů. - Roč. 17, č. 1 (2023), s. 90-102 : fotogr.

* * *

Brokový automat ČZ 241 / Jiří Fencel. In: Střelecká revue. - Roč. 55, č. 5 (2023), s. 68-71 : obr. (1939 – 1949).

Bývalý vojenský hudobník, nadrotmajster v zálohe Ladislav Varga-Korytár (rozhovor) / Peter Chorvát. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 3 (2023), s. 151-158.

Doktor na padáku / Jozef Žiak. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 3 (2023), s. 28-29 : fotogr. (65. výsadkový prápor Prešov, 7. výsadk. pluk Prostějov).

25 rokov slovenskej vojenskej historiografie na stránkach časopisu Vojenská história (1997 – 2021) / Mária Stanová, Božena Šedová. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 2 (2023), s. 149-194.

„Fašizmus nemá žiadnu podstatu, len katastrofálne dôsledky pre ľudstvo“ : Rozhovor s profesorom Rogerom Griffinom / Anton Hruboň. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, špeciál (2023), s. 5-10.

Hroby neznámeho vojaka vo svete / Branislav Balogh. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 68, č. 1 (2023), s. 4 : fotogr.

Skotské dudy a českoslovenští výsadkáři / Jindřich Marek. In: Historie a vojensství. Časopis Vojenského historického ústavu. - Roč. 72, č. 1 (2023), s. 130-133 : fotogr.

105. výročí bitvy o Doss Alto : Jindřich Varhaník – velitel obrany kaverny / Michal Rak. In: Legionářský směr. - Roč. 72, č. 12 (2023), s. 14-19 : fotogr.

Štátne vyznamenania aj odbojárom / Ján Rohár, Braňo Ondruš. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 68, č. 1 (2023), s. 2 : fotogr. (J. Paľovský, V. Strmeň).

Vladimír Strmeň : „Keď znie hudba, aj rany bolia menej“ / Lucia Sotáková. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, č. 2 (2023), s. 58-62 : fotogr.

Zabudnutá obeť päťdesiatych rokov / Ján Bábič. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 68, č. 1 (2023), s. 8 : fotogr. (Štefan M. Kraker).

Zámery a ciele banderovcov : Obete bojov a zapojenie partizánov : Uctievať Stepana Banderu? Určite nie / Ioannis E. Sideropoulos. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 68, č. 2 (2023), s. 8-9 : fotogr.

ARCHÍVNICTVO A MÚZEJNÍCTVO

Výstavy před Generálním štábem Armády České republiky 2022 / Výtv. řešení: Adéla Zemanová. - Praha : MO ČR - Vojenský historický ústav, 2023. - nestr. - ISBN 978-80-7278-856-9.

Zo zbierok Vojenského historického múzea / Viera Jurková a kol. 2. dopl. vyd. - Bratislava : Vojenský historický ústav, 2023. - 279 s. : fotogr., pram. a lit. Další autori: Gabriel Blaško, Ivan Cuper, Tomáš Hanich, Richard Hattala, Peter Holík, Peter Kadlec, Juraj Kopecký, Martin Miklan, Jerguš Váry, Lenka Vrabľová. ISBN 978-80-89523-98-6.

* * *

Bojové zástavy vojenských učilišť v zbierkach Vojenského historického múzea / Viera Jurková. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 4 (2023), s. 123-160 : fotogr.

Enigma – stroj nazvaný záhada / Peter Drozd. In: Pamiatky a múzeá. - Roč. 72, č. 4 (2023), s. 38-43 : fotogr.

Poľský útočný ručný granát vzor 33 a rumunský ručný útočný granát MAN v zbierkach Vojenského historického múzea Piešťany – Múzejného oddelenia Svidníku / Ivan Cuper. In: Múzeum. Metodický, študijný a informačný časopis pre pracovníkov múzeí a galérií. - Roč. 69, č. 4 (2023), s. 48-51 : obr.

Problematika zbraní, streliva, munície a výbušných predmetov ako potenciálnych nálezov na príklade múzejného zbierkového fondu Vojenského historického múzea vo Svidníku / Peter Holík. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 3 (2023), s. 127-141.

Rakúsko-uhorské jednoranové pušky a karabíny Werndl zastúpené v múzejnom fonde Vojenského historického ústavu vo Svidníku : Pripomienka Karpatskej ofenzívy 1914 – 1915 / Peter Holík. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 2 (2023), s. 136-148.

Slovenská 1 000-korunáčka vzoru 1940 a genéza jej návrhu / Zbyšek Šustek. In: Múzeum. Metodický, študijný a informačný časopis pre pracovníkov múzeí a galérií. - Roč. 69, č. 1 (2023), s. 27-31 : fotogr.

„Tiché“ mementá bojov v Karpatoch 1914 – 1915 zastúpené v zbierkovom fonde Vojenského historického ústavu – múzejného oddelenia Svidník Vojenského historického

múzea – opakovacie pušky a karabíny používané rakúsko-uhorskou cisárskou a kráľovskou armádou / Peter Holík. In: Vojenská história. - Roč. 27, č. 1 (2023), s. 158-179.

* * *

Americký balíček prvej pomoci / Jerguš Váry. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 7 (2023), s. 47 : obr.

Bojovala aj na Dukle [7,62 mm sov. pištoľ TT model 1933] / Peter Holík. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 6 (2023), s. 47 : obr.

Hudba a hudobné nástroje v zbierkach Múzea SNP / Marian Uhrin, Lukáš Volentier, Juraj Lepiš. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, č. 2 (2023), s. 78-81 : fotogr.

Chránil aj Tri duby / Gabriel Blaško. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 5 (2023), s. 47 : obr. (protiletadlový kanón systému Oerlikon).

Lacný a jednoduchý samopal / Peter Holík. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 4 (2023), s. 47 : obr. (7,62 mm sov. samopal PPS-43).

Legendárna pištoľ / Peter Holík. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 11 (2023), s. 47 : fotogr. (Luger Parabellum P.08).

Mína z Údolia smrti / Ivan Cuper. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 12 (2023), s. 47 : fotogr.

Prísaha nad hrobom kapitána Nálepku / Viera Jurková. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 8 (2023), s. 47 : obr.

Protitankové pušky inšpirované Poliakmi a Nemcami / Peter Holík. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 3 (2023), s. 47 : obr. (14,5 mm sov. protitanková puška PTRS model 1941).

Prvá nemecká samonabíjacia puška / Peter Holík. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 10 (2023), s. 47 : obr. (7,92 mm puška Gewehr 43).

Úspešný nemecký bodák / Peter Holík. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 2 (2023), s. 47 : obr. (Seitengewehr 84/98 model III).

Vojenské historické múzeum v premenách času : 30 rokov vojenského múzejníctva / Jerguš Váry. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 1 (2023), s. 46-47 : fotogr.

Vyhliadková veža na Dukle / Miloslav Čaplovič. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 31, č. 9 (2023), s. 46-47 : fotogr.

Vzdelávacie aktivity Múzea SNP / Lucia Sotáková. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 12, č. 1 (2023), s. 65-69 : fotogr.

Zoznam excerpovaných časopisov a periodických zborníkov vydaných v roku 2023

A Review. ISSN 1804-9672.

A report. Měsíčník Ministerstva obrany ČR. ISSN 1211-801X.

Acta historica Neosoliensia. Vedecký časopis pre historické vedy. ISSN 1336-9148.

Acta historica Posoniensia. Historické rozhľady. ISBN 978-80-8127-329-2.

Aero. ISSN 2336-4645.

Aero speciál. ISSN 2571-0575.

Annales historici Presovienses. ISSN 1336-7528.

ATM. Český a slovenský špecializovaný magazín zaměřený na všechny oblasti vojenství. ISSN 1802-4823.

Armáda. ISSN 2571-3639.

Bojovník. Noviny antifašistov. ISSN 03223-2018.

Bratislava. Zborník Múzea mesta Bratislavy. ISSN 2586-0011, ISBN 978-80-89636-62-4.

Časopis Národního muzea – řada historická. ISSN 1214-0627.

České, slovenské a československé dějiny 20. století. ISBN 978-80-7435-750.

Český časopis historický. ISSN 0862-6111.

Dějiny. Internetový časopis Inštitútu histórie FF PU v Prešove, [online] <http://dejiny.unipo.sk> ISSN 1337-0707.

Dějiny a současnost. Kulturně-historická revue. ISSN 0418-5129.

Forum historiae. Časopis a portál pre históriu a príbuzné spoločenské vedy [online] <http://www.forumhistoriae.sk/>. ISSN 1337-6861.

Hadtörténelmi Közlemények. ISSN 0017-6540.

História. Revue o dejinách spoločnosti. ISSN 1335-8316.

Historia nova [online] https://fphil.uniba.sk/historia_nova. ISBN 978-80-8127-239-4.

Historická revue. ISSN 1335-6550.

Historický časopis – vedecký časopis o dejinách Slovenska a strednej Európy. ISSN 0018-2575.

Historický zborník. Vedecký časopis o slovenských národných dejinách. ISSN 1335-8723-19.

Historie – otázky – problémy. ISSN 1804-1132.

Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. ISSN 0018-2583.

Legionářský směr. Časopis Československé obce legionářské.

Letectví + kosmonautika. Český a slovenský populárně-odborný časopis. ISSN 0024-1156.

Militärgeschichte. Zeitschrift für historische Bildung. ISSN 0940-4163.

Militärgeschichtliche Zeitschrift. ISSN 2193-2336.

Moderní dějiny. Časopis pro dějiny 19. a 20. století. ISSN 1210-6860.

Monumentorum tutela. Ochrana pamiatok. ISBN 978-80-69051-02-7.

Muzealnictwo wojskowe. ISSN 0023-5881.

Múzeum. Metodický, študijný a informačný recenzovaný časopis pre zamestnancov múzeí a galérií. ISSN 0027-5263.

Obrana. Mesačník Ministerstva obrany SR. ISSN 1336-1910.

Österreichische Militärische Zeitschrift. ISSN 0048-1440.

Paměť národa. Nacizmus a komunizmus vo svojej epoche. ISSN 1336-6297.

Paměť a dějiny. Revue pro studium totalitních režimů. ISSN 1802-8241.

Pamiatky a múzeá. Revue pre kultúrne dedičstvo. ISSN 1335-4353.

Politické vedy. Časopis pre politológiu, najnovšie dejiny, medzinárodné vzťahy. ISSN 1335-2741.

Policajná teória a prax. Časopis Akadémie PZ v Bratislave. ISSN 1335-1370.

Príbehy 20. storočia. ISSN 2585-9048.

Przegląd Historyczno-wojskowy. ISSN 1640-6281.

REVI – dvouměsíčník o letadlech a letcích. ISSN 1211-0744.

Ročenka odbojářov 2023. ISBN 978-80-971976-8-1.

Securitas imperii. ISSN 1804-1612.

Slezský sborník. ISSN 0037-6833.

Slovanský přehled. Review for Central, Eastern and Southeastern European History. ISSN 0037-6922.

Soudobé dějiny. Czech Journal of Contemporary History. ISSN 1210-7050.

Střelecká revue. ISSN 0322-7650.

Studia historica Nitriensia. ISSN 1338-7219.

Studia historica Tyrnaviensia. ISSN 2729-8760.

Studia politica Slovaca. Časopis pre politické vedy, najnovšie politické dejiny a medzinárodné vzťahy. ISSN 1337-8163.

Századok. A magyar történelmi társulat folyóirata. ISSN 0039-8098.

Vojenno-istoričeskij žurnal. ISSN 0321-0626.

Vojenská história. Časopis pre vojenskú históriu, múzejníctvo a archívniectvo. ISSN 1335-3314.

Vojenská osвета. Spoločenskovedné semináre. ISBN 978-80-89609-33-8.

Vojenské reflexie. Vojenský vedecký časopis [online] <http://vr.aos.sk>. ISSN 1336-9202.

Vojenské rozhledy. Teoretický časopis Armády ČR. ISSN 1210-3292.

Vojnová kronika – spoločnosť, politika, armáda, kultúra. Časopis Múzea SNP. ISSN 1338-6379.

Zborník Slovenského národného múzea. História. ISBN 978-80-8060-501-8.

O autorovi / About the author

Mgr. Božena ŠEĎOVÁ

Vojenský historický ústav, Krajná 27,
821 04 Bratislava, Slovenská republika
e-mail: bozena.sedova@vhu.sk

ANOTÁCIE

ДИМИТРИЈЕВИЋ, Бојан Б. *СРБИЈА 1941*. Београд : Институт за савремену историју ; Catena mundi, 2021, 382 стр., илустр., ISBN 978-86-7403-251-0.

Známý srbský historik Bojan Dimitrijević pripravil publikaci *Srbsko 1941*, ktorá naučne-populárni formou seznamuje čtenáře se situací v Srbsku po okupaci německou armádou, zejména se životem v Bělehradě. Publikace je však založena na autorově dlouhodobém archivním výzkumu a jeho vlastní odborné produkci, ale i odborné produkci jeho kolegů a kolegyn z bělehradského Ústavu pro moderní historii, a proto splňuje veškerá kritéria vědeckosti. Autor rok 1941 považuje za nejtěžší období srbského národa ve 20. století, je to rok, kdy srbský národ měl osudovou politickou volbu, vytrpěl si krátkodobou válku, ale ztratil království, byl okupován, dostal se do tragédie občanské války, která přinesla strašné represálie a utrpení národa, přišla těžká a dlouhotrvající zima. Čtenář nesporně ocení, že autor přinesl mnoho poznatků o obyčejném životě srbských obyvatel, kteří se snažili okupaci přežít. Autor zdůrazňuje, že jeho cílem bylo vypracovat syntézu o roce 1941 v Srbsku, což ovlivnilo rozsah rukopisu a absenci poznámek, které by text zatěžovaly.

V první kapitole *Království Jugoslávie před osudovou volbou* se autor zabývá geopolitickou situací v Evropě od roku 1939, která významně ovlivnila postavení Jugoslávie na Balkáně. Uvádí, že evropská historie se začala odvíjet od počátku roku 1939, kdy bylo rozbito Československo a Slovensko se stalo „nezávislým pod ochranou Německa“, Maďarsko okupovalo Karpatskou Ukrajinu a Čechy a Morava byly včleněny do německé říše. Následně autor přibližuje válku v Evropě, jugoslávské vojenské přípravy, krach politiky jugoslávské neutrality, všimá si psaní domácího tisku, obrazu války v srbské společnosti počátkem roku 1941, zásobování (růst cen a snahy o zastavení jejich růstu, nedostatek uhlí

a pohonných hmot, redukce železniční dopravy, bezmasé dny, fronty i na méně kvalitní chléb). Zdůrazňuje, že válka ještě Jugoslávii přímo nezasáhla, ale opatření státních orgánů byla válečná, ovlivněná válkou v Evropě. Stupňoval se tlak Německa, řada rozhovorů mezi představiteli obou zemí se konala v únoru a březnu 1941, cílem bylo přinutit Jugoslávii k podpisu Paktu tří. Němci požadovali po Jugoslávii, aby našla své místo v Evropě, a slibovali, že bude součástí jejího nového pořádku. V kapitole *Od paktu do vojenského puče - 25. a 27. březen* autor rozebírá přistoupení Jugoslávie k Paktu tří ve Vídni 25. března 1941, tak, jak o tom rozhodla královská rada o dva dny dříve. Protokol podepsali předseda jugoslávské vlády Dragiša Cvetković a ministr zahraničních věcí Aleksandar Cincar-Marković, dále německý ministr Joachim von Ribbentrop, italský ministr Galeazzo Ciano a japonský vyslanec v Berlíně gen. Hiroshi Ōshima. Přítomni byli zástupci Maďarska, Rumunska, Bulharska a Slovenska, ale také jugoslávský vyslanec v Berlíně Ivo Andrić. Podepsán byl jen německý text, srbsko-chorvatský výtisk byl pouze za německým textem připojen. Existovaly i tajné nóty, jejichž obsah musel zůstat utajen před jugoslávskými sousedy – Rumunskem, Bulharskem a Maďarskem, aby neseznaly, jaké koncese byly německou a italskou stranou Jugoslávii přislíbeny. Autor se věnuje i britskému tlaku přetáhnout Jugoslávii do svého tábora, vzhledem k situaci ve Středomoří chtěli Britové zabránit, aby jugoslávské letectvo nepadlo do německých rukou. Bouře nevole, kterou podpis pod Pakt tří vyvolal v jugoslávské společnosti, vyústila do vojenského puče části letectva, královské gardy a bělehradské posádky. Velitel letectva ubezpečovali své podřízené, že Jugoslávie nebude následovat příklad Československa z přelomu let 1938/39. Vláda národní jednoty vzešlá z puče pod předsednictvím gen. Dušana Simoviće však nepřijímala žádná opatření, nedošlo ani k odvolání podpisu

protokolu Paktu tří, naopak byl zájem dále ho dodržovat, odstoupil níže Pavle z funkce regenta a královské povinnosti převzal mladý král Petar II Karadjordjević. Puč chápali Němci jako nepřátelský akt, válka byla na spadnutí. Jugoslávská armáda nebyla řádně připravena na moderní válku. Jugoslávie byla prakticky obklíčena nepřátelskými státy, takže bylo těžké bránit více jak tři tisíce km dlouhou hranici. V kapitole *Dubnová válka* autor ve stručnosti popisuje boje na území Jugoslávie, barbarské bombardování Bělehradu, rozpad jugoslávské armády, prohlášení „nezávislosti“ Chorvatska, vstup německých oddílů do Bělehradu, útěk krále a části vlády do ciziny, kapitulaci, vstup maďarských a bulharských jednotek na území Jugoslávie. Autor konstatuje, že Němci splnili hlavní cíl – neutralizovat jugoslávské letectvo, dále ničit Bělehrad jako akt pomsty za vojenský puč a odmítání Paktu tří. Autor sumarizuje, že došlo ke kolapsu politického vedení země, jugoslávská armáda nebyla připravena na válku, vojenská doktrína byla zastaralá, vojenské velení bylo lehkovážné, chyběl dostatek vůle bránit zem ze strany nesrbských vojáků. Část armády hrdinně bojovala, část byla nečinná, část byla zajata bez boje. Kapitola *Okupované Srbsko* čtenáře seznamuje se situací v Bělehradě a Srbsku po dubnové porážce a v podmínkách okupace. Bělehrad po bombardování představoval místo zkázy. Na odklizení trosek se zde museli podílet zajatci. Obyvatelé potřebovali potraviny, zejména chléb, byla zde zdravotní rizika, nebezpečí infekcí a nakažlivých nemocí. Byl nedostatek vody. Dále se autor zabývá německým okupačním aparátem, převozem srbských a slovinských zajatců do táborů v Německu (podle německých údajů bylo zajato 6 298 důstojníků a 337 864 vojáků mužstva, někteří Srbové se vydávali za Bulhary, za Valachy, nebo Chorvaty či Černohorce, aby se vyhnuli zajetí, takže do zajetí se dostalo 13 559 důstojníků a poddůstojníků a 181 258 vojáků, k nimž později přibýlo dalších 55 774 zajatců). Němci se také rozhodli pro místní správu, nejprve pro Správu města Bělehrad

a pak umožnili vznik srbské tzv. Rady komisařů, v jejímž čele stál Milan Ačimović, jako orgánu okupační srbské správy pro správní, hospodářské a propagandistické záležitosti. Zde autor polemizuje s prokomunistickými jugoslávskými historiky, kteří radu označili za kolaborantskou, quislingovskou. Dále se věnuje obnově srbské policie a četnictva, situaci pravoslavné církve, připojování okupovaného území Srbska soudům, represáliím proti Srbům a jejich vyhánění z nově vzniklého chorvatského státního útvaru, srbským a slovinským utečencům, židovské a romské (cikánské) otázce v okupovaném „menším“ Srbsku (přežilo 2800 – 3000 Židů). Autor polemizuje s těmi, kteří přičítají i Srbům účast na likvidaci Židů, což označuje za zlovolná a zlobná obvinění. Autor se dále věnuje každodennímu životu civilního obyvatelstva, který se měl v průběhu května vracet do normálních kolejí. Zajišťovaly se potraviny (zejména chléb a maso, všeho však byl nedostatek) a palivo, kuřivo, obnovovala doprava (omezen byl provoz motorových vozidel), telefonní sítě, práce soudů, fungování škol, divadel, kin, která se stala „jediným místem pro odpočinek a pobavení“, zoologické zahrady. Nezákonný se stal poslech zahraničního rozhlasu, obyvatelé Bělehradu mohli poslouchat pouze např. stanici protektorátní Prahy, Brno a Moravská Ostrava, stanici Dunaj, Paříž, Luxembourg, Varšava, Krakov apod. Bělehradský rozhlas byl pod německou kontrolou a vysílal zejména pro německé vojáky, největší úspěch sklízela píseň Lili Marleen v interpretaci německé zpěvačky Lale Andersenové, která se dočkala i srbské verze. Připravila se emise nové měny, srbských dinárů. Probíhala sportovní utkání, obnovila se srbská fotbalová liga se šesti týmy pod názvem Srbský pohár, konaly se koňské dostihy. Počátkem července však odcházely první skupiny nezaměstnaných dělníků na práce do Německa. Autor se nevyhýbá ani popisu činnosti spekulantů a provozování hazardních her, rabování a násilí na bohatých sedlácích. Pátá kapitola *Národní hnutí odporu* přibližuje první projevy odporu vůči

okupantům, věnuje se silám srbských vojenských četníků, které se nevzdaly, pod velením plk. gšt. Dragoljuba Mihailoviće, dále také četnické organizaci vojvody Koste Pečance. Šestá kapitola *Komunisté směřují k revoluci* se věnuje komunistickému hnutí, které bylo před válkou doménou mládeže a intelektuálů. Zásadní obrat přineslo napadení Sovětského svazu, po němž následovala akce zatýkání komunistů v srbských městech, zejména v Bělehradě (zatčeno 713 komunistů), kteří byli uvězněni ve dvou táborech, německém a srbském. Autor rozebírá postoj komunistů k imperialistické válce. Zabývá se otázkou, zda komunistický odboj bude směřovat k povstání nebo k sociální revoluci. Komunisté, jejichž řady rostly (Bělehrad 600 členů, v celém Srbsku okolo 2 tisíc členů), se rozhodli většinou odejít na venkov, kde zakládali první partyzánské oddíly (celkem 23 oddílů s 2000 – 2500 ozbrojenými bojovníky), a došlo k prvním ozbrojeným akcím proti okupantům, sabotážím v městech, přepadům na venkově. Kapitola *Formování srbské vlády generála Nediće* se nejprve věnuje útokům na okupační německé síly a začátku německých odvetných akcí. Němci kvůli neúspěchu srbské rady komisařů zlikvidovat komunistické akce, tlačili od srpna na generála Milana Nediće, předválečného náčelníka generálního štábu, aby vytvořil srbskou vládu, která by se zhostila tohoto úkolu. Stalo se tak 29. srpna bez souhlasu vysokých německých vojenských autorit na Balkáně a v Berlíně, ale jako akce německého velitelství v Bělehradě. Autor zde opět polemizuje s prokomunistickými jugoslávskými historiky, kteří vládu Nediće označují za kolaborantskou. Ztotožňuje se s názorem, že pojem kolaborace je komunistický výmysl, takže kolaborace v Srbsku je nejtěžší a nejtragičtější příklad kolaborace z nouze. Kapitola *Všeobecné povstání* se zabývá postupným osvobozováním srbských měst, odchodem komunistického vůdce Josipa Broze Tita z Bělehradu na venkov, rozhovory partyzánů a vojenských četníků, schůzkami mezi Titem a Mihailovićem, které měly zabránit vzájemným

střetům a vytvořit podmínky pro společný boj, vytvořením tzv. užícké republiky na osvobozeném území a partyzánským třídním terorem. Kapitola *Ozbrojené oddíly srbské vlády* upozorňuje, že na organizování srbských ozbrojených sil pohlíželi Němci s nedůvěrou. Nedićova vláda se pokoušela domluvit s Mihailovićem, aby zkoordinovali svůj postup. Nedić nepovažoval komunistické akce za tak nebezpečné pro Srbsko, ale nebezpečí představovaly zárodky všenárodního povstání, za jehož vůdce byl považován Mihailović. Nedić mu doporučil přesunout se do Bosny a Hercegoviny a zde organizovat odpor proti ustašovskému řádění za jeho finanční a vojenské pomoci. S tím se Mihailović neztotožnil. Nedić také počítal s Mihailovićovými četníky v boji proti komunistům. Autor zde ještě rozebírá postoj četníků vojvody Koste Pečance, pro něž byli komunisté hlavním nepřítelem, věnuje se vytváření ruských ochranných jednotek z ruských emigrantů a srbských dobrovolnických oddílů. Kapitola *Represálie Němců likvidují povstání* přibližuje reorganizaci okupačního velení a správy v Srbsku, posilování okupačních sil, neúspěch jejich první ofenzivy proti povstalcům, odvetné akce včetně masových poprav civilního obyvatelstva a zajatých povstalců. Kapitola *Od nepřátelství k občanské válce* se nevyhýbá v srbské druhoválečné historii nejkontroverznější otázce – rozkolu mezi dvěma hnutími odporu, prokomunistickému a ravnogorskému četnickému, řeší věčné dilema – kdo první vystřelil. Dodnes zůstává obvinění na vojenských četnicích Mihailoviće. Autor však podotýká, že na tuto otázku není lehké odpovědět, mezi oběma hnutími vládla nedůvěra, obava z jednostranného odzbrojení, prsty zůstaly stále na spoušti. I před „oficiálním začátkem“ nepřátelství se na mnoha místech Srbska odehrávaly boje obou organizací. Autor vidí občanskou válku jako jednu z fází komunistického směřování k revoluci, takže komunisté měli předpoklady, aby začali jako první. Mihailović činil kroky k zabránění občanské válce, což mělo odpůrce i v řadách jeho hnutí. Masové

popravy civilního obyvatelstva jako odvěta za povstalecké akce přinášely dilema do řad četníků, zda za těchto okolností pokračovat v odporu proti okupantům. Mihailovič zahájil rozhovory s Němci o ukončení vzájemného nepřátelství a k vyhnání partyzánů z venkova. Němci vyžadovali úplné a bezpodmínečné odzbrojení četníků, což pramenilo i s jejich nedůvěrou k jeho osobě, jeho chování považovali za oportunistické. Autor právě postojem Němců obhajuje Mihailoviče, že nejde o stav kolaborace, ale o stav jasného nepřátelství. Tlak Londýna a Moskvy nakonec vedl k podpisu příměří mezi vojenskými četníky Mihailoviče a prokomunistickými partyzány, které však zůstalo bez efektu. Kapitola *Simovičova vláda a Britové navazují styk s hnutími odporu* se věnuje vztahům jugoslávské vlády v emigraci, které se odvíjely od prvních zpráv přicházejících z okupovaného Srbska na Západ, k četnickému hnutí Mihailoviče. Upoutá, že Britové a Sověti podepsali v září v Moskvě dohodu o společné politice v strategické sabotáži, subverzi a propagandě, která znamenala rozdělení sfér odpovědnosti za tuto politiku – Britům připadla západní Evropa a Řecko, Sověti Rumunsko, Bulharsko a Finsko, kdežto Československo, Polsko a Jugoslávie byly ponechány ujednání mezi vládami těchto zemí a Sověty. Tím ovšem odpadla společná vojenská mise Britů a Sovětů u Mihailoviče a došlo k upevnění pozice Tita v prokomunistickém hnutí odporu. Autor se dále věnuje příchodu první britské vojenské mise, která měla být nejprve celá jugoslávská složená ze dvou pilotů a jednoho telegrafisty, po připojení příslušníka SOE kpt. Duane Tyrell „Billa“ Hudsona se stala smíšenou jugoslávsko-britskou, který po prvních kontaktech s hnutími odporu neskrýval sympatie k partyzánům, což vedlo k jeho nedorozumění s Mihailovičem. Ten však byl jugoslávskou vládou v emigraci uznán za jediného vůdce hnutí odporu v okupované Jugoslávii, což mu přineslo hodnost generála a funkci ministra války. Mihailovič se dožadoval materiální pomoci a odpor komunistů označoval za zrádný, pokud by britská po-

moc měla být poskytnuta i jim, sám by ji odmítl. Britové váhali, obávali se, že Mihailovič by dodanou materiální pomocí použil v občanské válce. Mihailovič pracoval s tezí: „*Nejsme ničí sluhové, ani spojenců.*“ Kapitola *Potlačení povstání* začíná německou ofenzivou za spolupráce oddílů srbské vlády na komunistické území, věnuje se odchodu komunistů z okupovaného Srbska po jejich porážce, situaci po vyhnání komunistů a přibližuje německý útok na Mihailovičův štáb, sám Mihailovič (zvaný Čiča-Děda) se pouze se štěstím vyhnul zajetí. Řada četníků pak řešila dilema – zůstat pasivní a přežít zimu nebo se nechat legalizovat (lépe řečeno skrýt se) pod křídly srbských vládních sil. Část se však distancovala od srbských kolaborantů. Kapitola pod kontroverzním názvem *Uklidnění poměrů v okupovaném Srbsku*, kromě nastínění organizování nové německé okupační správy a nového administrativního rozdělení Srbska, příchodu bulharských okupačních sil jako náhrady za německé okupační jednotky, je zajímavá především zobrazením každodenního života obyvatel, zejména v Bělehradě. Ličí situaci utečenců, o něž se staral komisariát pro utečence a přesídlence, který řídil Toma Maksimovič, předválečný ředitel firmy Baťa, zajišťovaly se podmínky pro život v přicházející zimě, dřevo a uhlí na vytápění, obuv na zimu, přeshívalo se oblečení, měnila se role žen, které již netrávily čas pracemi doma, ale sháněním potravin a dalších produktů mimo domácnost, objevila se emise nových srbských dinárů, začala školní výuka, obnovoval se sport (kopaná, odbíjená, košíková, box, koňské dostihy) a divadelní repertoár, fungovaly hotely a restaurace, tramvajová doprava, zavřely se kavárny jako semeníště strannických agitací a zakázalo se hrát karty, domino, biliár, vedl se boj proti zednářství spojenému se židovstvím a komunismem.

Knihu může čtenář chápat jako příručku, kde nalezne odpovědi na otázky související se situací v Srbsku v roce 1941, i když s některými závěry autora nemusí souhlasit. Knihu oživuje 78 fotografií.

Oldřich Pejs

HORIČKA, Martin. *SO SOVIETSKYM ZVÄZOM NA VEČNÉ ČASY. ČESKOSLOVENSKO V PODRUČÍ STALINA.* Bratislava : Slovart, 2025, 367 s. ISBN 978-80-556-7257-1.

V roku 2025 slovenský knižný trh okrem iných publikácií obohatilo aj dielo historika M. Horičku, v ktorom sa autor pokúsil čitateľsky atraktívnou formou analyzovať československú cestu „na Východ“, cestu, na ktorú sa krajina vydala v posledných rokoch 2. svetovej vojny a po ktorej kráčala najmä počas povojnovej „trojročnice“. Autor si v predkladanom diele kladie za cieľ na modelovom príklade Československa priblížiť proces „satelitizácie“ menšej krajiny veľmocou a sledovať s tým súvisiace transformačné procesy v rôznych oblastiach politiky a verejného života.

M. Horička knihu rozdelil na 18 tematických kapitol. Hneď prvá, nazvaná „Zmluva s diablom“, približuje okolnosti vzniku a podpisu spojeneckej zmluvy medzi Československom a ZSSR, ktorá historikmi už tradične býva považovaná za prvý krok podriadenia sa Československa stalinskému Sovietskemu zväzu. Nasleduje kapitola, ktorá čitateľovi približuje charakter a špecifiká povojnového politického režimu v krajine, ktorý sám seba označoval za ľudovodemokratický. V ďalšej časti publikácie autor čitateľovi približuje okolnosti rôznych sovietskych „záberov“ na našom území vrátane zabratia Podkarpatskej Rusi a ovládnutia uránových ložísk. Nemenej zaujímavé sú kapitoly venované zahraničnopolitickým otázkam: vedeniu zahraničného obchodu krajiny, servilnému postoju zástupcov ČSR v rámci Organizácie Spojených národov či nekonečným rokovaniam o spojeneckej zmluve s Francúzskom. Na doplnenie možno uviesť kuriozitu, ktorá ilustruje charakter podriadenia našej zahraničnej politiky Stalinovmu policajnému štátu. Túto skutočnosť totiž sotva niečo ilustruje lepšie ako fakt, že Vladimír Clementis ako štátny tajomník Zamini či dokonca ako minister zahraničných vecí všemožne podporoval činnosť česko-

slovenskej rozviedky a neváhal sa priamo zapájať do jej operatívnej činnosti.

Čitateľ sa tak dostáva do druhej časti knihy s výpovedným názvom „Most, po ktorom sa šliape“, ktorá približuje ČSR v ére nastupujúcej studenej vojny. Rokovania o napokon neuzavretej spojeneckej zmluve s Francúzskom sa stali len kulisou zrýchľujúceho sa začleňovania krajiny do sovietskej sféry vplyvu. Autor sa nemohol vyhnúť azda najvýraznejšiemu prejavu tohto procesu – okolnostiam nepristúpenia Československa k Marshallovmu plánu. Keďže ide o pomerne známe fakty, viac zaujmú časti venované šíreniu myšlienok „slovanstva“, sovietskizácii kultúry, ale aj sonda do práce Ministerstva informácií – pripodobnenému názvom kapitoly k úradu, na čele ktorého stál smutne známy Joseph Goebbels. Pozornosť pútajú aj patálie v oblasti kinematografie či prehľbovanie hospodárskej závislosti krajiny od Sovietskeho zväzu.

Záverečná časť publikácie približuje obdobie, keď sa proces „satelitizácie“ Československa po februári 1948 zavŕšil nastolením komunistického režimu stalinského typu. Autor približuje okolnosti prevratu, charakterizuje reakcie diplomatického zboru i zvyšku sveta na nastolenie komunistického režimu v krajine a venuje sa aj konaniu ČSR v niektorých dobových zahraničnopolitických otázkach, konkrétne pri vzniku štátu Izrael. Napokon plasticke zachytáva skutočný nástup „socialistickej integrácie“. Môžem len oceniť, že autor v závere neostáva len pri všeobecnom historickom zhrnutí, ale uvažuje aj nad otázkami, čo by si z dejín mal vziať súčasný čitateľ.

Celkovo je publikácia M. Horičku zaujímavá, pútavá a prínosná. Autor kombinuje zrozumiteľný štýl s výstižným uchopením podstaty problému a jasne artikuluje svoje názory na historické udalosti či ich aktérov. Som presvedčený, že ide o dielo, ktoré si nájde svojich čitateľov. Nad rámec uvedeného si dovoľm krátku úvahu o danom období. Vývoj rokov 1945 – 1948 podľa môjho názoru mohla do značnej miery ovplyvniť aj únava ľudí z vojny a obetovania sa. Mnohí Česi

a Slováci, ktorí sa angažovali v protifašistickom odboji a neraz svojim ideálom obetovali zdravie aj majetok, mali pocit, že na „oltár vlasti“ položili dosť a že si zaslúžia odmenu za svoju obeť a pokojný život. Konkrétne sa to prejavovalo napríklad túžbou neostať napriek ponukám v armáde a vyhláseniami, že po šiestich rokoch v uniforme túžia viesť normálny život. Práve táto únava a potreba spoľahnúť sa pri ochrane krajiny na silného partnera mohli spoluurčovať smer, ktorým sa politika Československa po roku 1945 uberala.

Matej Medvecký

JANOUSEK, Petr. *PROMĚNA ZAHRA-
NIČNÍHO SMĚROVÁNÍ ČESKOSLO-
VENSKÉ ARMÁDY V LETECH 1989 –
1992.* Praha : Vojenský historický ústav,
Albatros, 2025, 468 s. ISBN 978-80-267-
3187-0.

Dejiny záverečného obdobia československej armády nepatria v súčasnom historickom výskume k témam, ktorým by historici venovali najväčšiu pozornosť. V porovnaní s množstvom diel zaoberajúcich sa jednotlivými aspektami činnosti armády medzivojnovej a povojnovej ČSR či dejinami Československej ľudovej armády (ČSLA) je práca o vývoji po roku 1989 ako šafran. Pritom ide o obdobie, ktoré má čitateľovi či bádateľovi skutočne čo ponúknuť. Demokraticizácia ozbrojených síl na pozadí prebiehajúcich spoločenských zmien bezpochyby predstavuje zaujímavú tému nielen pre historický výskum, ale aj pre ďalšie spoločenskovedné disciplíny a interdisciplinárne bádanie. Aj z uvedeného dôvodu je potrebné oceniť dielo českého historika Petra Janouška z pražského Vojenského historického ústavu, ktoré vyšlo v roku 2025. Autor si v ňom predšavzal priblížiť jeden z aspektov zmien, konkrétne zahraničné smerovanie československej armády v rokoch 1989 – 1992.

Autor svoje dielo rozčlenil na päť základných celkov: prológ, epilóg a tri dejstvá.

Všeobecnejší Prológ približuje vývoj zasadenia ČSLA do rámca Varšavskej zmluvy v posledných rokoch existencie sovietskeho bloku. Autor sa obsiahnejšie venuje vývoju na „ideologickom fronte“ studenej vojny, v tom čase v rámci ČSLA platným ideologickým konceptom, zmierňovaniu napätia, odzbrojovaniu či postupným zmenám v politike východného bloku v ére vlády Michaila Gorbačova. Nasleduje prvé „dejstvo“, ktoré sa zaoberá udalosťami pred novembrom 1989. Autor sa primárne sústreďuje na existenciu Správy zahraničných vzťahov Generálneho štábu ČSLA, pričom neobchádza ani aktuálne otázky danej doby, akými boli viedenské rokovania o odzbrojení, prítomnosť jadrových zbraní na území vtedajšej Československej socialistickej republiky či výmena vojenských pozorovateľov medzi blokmi. Tematicky úplne nové sú kapitoly približujúce kontakty medzi reprezentantmi ČSLA a jednotlivými západnými krajinami, ako aj pôsobenie príslušníkov ČSLA v rámci mierových misií OSN na sklonku 80. rokov minulého storočia. Druhé a najstručnejšie dejstvo približuje obdobie nežnej revolúcie a dianie v ČSLA v tom čase, ako aj „hibernáciu“ už spomenutej Správy zahraničných vzťahov GŠ, ktorej pracovníci prišli s niekoľkými zaujímavými, ale nerealizovanými iniciatívami. A napokon v rámci posledného „dejstva“ sa autor zaoberá obdobím po páde komunistického režimu a fenoménmi, s ktorými sa predstavitelia rezortu obrany a armádneho velenia museli vysporiadať v nových demokratických pomeroch: nevyhnutnými kádrovými zmenami, odsunom okupačných sovietskych vojsk, vytvorením novej obrannej doktríny štátu či rozmachom nacionalizmu. Jednotlivé kapitoly tretieho dejstva tiež približujú zásadné zmeny v európskej bezpečnostnej architektúre v danom období či budovanie novej úrovne vzťahov demokratizujúceho sa Československa so Západom. Autor neopomína ani jednu z najdôležitejších kapitol dejín čs. armády po roku 1989 – nasadenie príslušníkov ozbrojených síl v zahraničných misiách, či už išlo o chemickú jednotku počas prvej vojny

v Perzskom zálive, alebo o pôsobenie našich vojakov v rámci misie UNPROFOR na území Juhoslávie zmietanej občianskou vojnou v prvej polovici 90. rokov.

Dielo P. Janouška je tak cenným príspevkom k poznaniu tohto kľúčového obdobia našich dejín. Autor v ňom prináša množstvo doteraz úplne neznámych poznatkov a prezentuje svoju mimoriadnu erudíciu i pochopenie zložitých procesov, ktoré prebiehali na prelome 80. a 90. rokov minulého storočia.

Matej Medvecký

FIDLER, Jiří. *SVOBODOVCI*. Praha : MJF (Miroslav Fehér), 2025, 184 s. ISBN 978-80-88227-23-6.

Samotný názov predstavovanej publikace nabízí nepřehledně množství, jak naplnit její obsah. Pojmem „Svobodovci“ se označují příslušníci čs. vojenské jednotky v SSSR, kteří v čele s podplukovníkem, později brigádním generálem Ludvíkem Svobodou, v letech 1942 až 1945 absolvovali buď celou bojovou cestu z „Buzuluku do Prahy“, nebo alespoň její část. Kniha by tedy mohla obsahovat životopisné medailonky důležitých osobností, statistické přehledy o národnostním a sociálním složení čs. východních jednotek, či jejich složení z hlediska tehdy využitelných lidských zdrojů, případně i analýzu celé řady bojových operací, které dosud, po více než 35 letech od návratu demokracie, nejsou moderním způsobem zpracovány. Naštěstí už podtitul LEXIKON BOJOVÝCH JEDNOTEK ČS. BRANNÉ MOCI V ZAHRANIČÍ NA VÝCHODOEVROPSKÉM VÁLČÍŠTI jasně ukazuje, jakou výšeč její autor, zkušený vojenský historik Jiří Fidler, zvolil. Sám k tomu v úvodu dodává, že tato práce vznikla jako pomůcka při psaní knihy SYMBOL LUDVÍK SVOBODA vydané v roce 2023, jejíž anotaci ostatně přinesla Vojenská história 2024/4.

Lexikon přináší více než 250 hesel, které doplňuje asi 150 fotografií. Hesla lze zcela jasně rozdělit do tří skupin. První skupinu

tvoří vojenské jednotky, druhou dislokační místa a ve třetí jsou zařazeny velitelské osobnosti. Lexikonem popisované období je vymezeno 9. únorem 1942 a 25. květnem 1945, tedy dnem, kdy v Buzuluku vzniklo velitelství 1. čs. samostatného praporu a dnem, kdy byly jednotky 1. čs. armády začleněny do sestavy obnovené čs. branné moci.

Práce přináší zcela poprvé úplný přehled čs. polních jednotek na východoevropském válčišti, ovšem s tím limitem, že zahrnuje jednotky od úrovně nejvyššího velení po úroveň samostatných vojenských oddílů. Tedy neobsahuje například samostatná hesla k dělostřeleckým oddílům, působícím v sestavě dělostřeleckých pluků a taktéž ani jednotky úrovně samostatných vojenských setnin, jakými byla například baterie protiletadlových děl 1. čs. samostatné brigády. Nutno mít také stále na zřeteli, že vzhledem k rozsahu nebylo možné zahrnout jednotky týlové, náhradní, školní a výcvikové. Heslo každé jednotky obsahuje datum vzniku, vývoj její dislokace a podřízenosti, jména osob tvořících velitelský sbor, její organizační strukturu, výzbroj (dle mínění autora anotace se vzhledem k rozsahu a povaze publikace mnohdy jedná o tabulkové, nikoli skutečné údaje) a konečně i datum ukončení činnosti nebo reorganizace na jinou jednotku.

Dislokační hesla se týkají míst, kde se čs. jednotky zformovaly a působily do doby, než byly vyslány do pole. Nalezneme zde také lokace, kde probíhala pouze reorganizace a výcvik některých jednotek po jejich stažení z fronty do nedalekého zázemí. K takovým dislokačním heslům patří například „Nižní Vola (Wola Nižna)“, kde se na konci roku nacházelo velitelství a některé části 1. čs. samostatné tankové brigády.

Hesla osobností zahrnují údaje o osobách všech vyšších velitelů až po úroveň brigád, jejich zástupcích, náčelnících štábu, velitelích dělostřelectva a velitelích vojenských těles jednotlivých druhů zbraní. Hesla samozřejmě zahrnují i popis předválečné kariéry těchto důstojníků, ovšem popis jejich dalších osudů končí těsně po květnu 1945,

kdy se zapojili do budování obnovené čs. branné moci.

Předkládaný lexikon může být vítanou pomůckou i pro všechny historiky a badatele, kteří se zabývají dějinami čs. exilové armády II. odboje. Pokud by jeho autor v budoucnu plánoval druhé vydání, pak nezbývá než si přát, aby v podobném duchu doplnil i hesla k ostatním nebojovým jednotkám, a aby došlo i k opravě nepočetných chyb vzniklých zřejmě nepozorností při zpracování archivních fondů, nebo i neúplným vytyčením některých publikací uvedených v seznamu použité literatury. Například funkci velitele 3. čs. bitevního leteckého pluku zastával major Mikuláš Guljanič (nikoli tedy Ivan, jak je uvedeno na s. 53), funkci velitele protiletadlového oddílu 1. čs. brigády, zformovaného 5. ledna 1944 a rozpuštěného 4. dubna téhož roku, zastával kapitán Julius Kostovič, nikoli podporučík Václav Růžička, jak stojí na s. 99. Podobně je možné doplnit rok úmrtí Jaroslava Dočkala (1994), který chybí na s. 32. Podle názoru autora těchto řádků by také v lexikonu působilo vhodněji používat historického názvu „prapor automatčků“ než současného pojmu „samopalný prapor“, jak lze číst například na s. 19 nebo s. 113. Dobové dokumenty totiž modernější název znát nemohly.

Milan Kopecký

HRIVŇÁK, Štefan (ed.). *OVÍDIUS FAUST. LEGENDA ALEBO MÝTUS?* Bratislava : Múzeum mesta Bratislavy, 2025, 350 s. ISBN 978-80-89636-66-2.

V minulom roku (2025) vydalo Múzeum mesta Bratislavy zaujímavý zborník o živote, diele a dobe významného bratislavského archívára a historika Ovídia Fausta. Editorom tejto publikácie je pracovník spomínaného múzea Štefan Hrivňák, ktorý štrnásť príspevkov približujúcich život a dobu tejto historickej osobnosti Bratislavy zoradil tak, že skombinoval chronologický i tematický prístup. Autorov je pritom trinásť, keďže

zostavovateľ bol hneď aj autorom prvých dvoch mimoriadne dôležitých príspevkov: Utajené dejiny. Genealógia rodiny Ovídia Fausta a Doktor bez univerzitného vzdelania? Kariérny vzostup Ovídia Fausta. Ako už ich názvy napovedajú, autor si položil neľahké a do iste miery aj kontroverzné otázky, na ktoré hľadal odpovede v nejednom archíve na Slovensku i v cudzine. Je v tejto súvislosti potešiteľné, že autor bádaj aj vo Vojenskom historickom archíve v Bratislave, v nespracovanom fonde 5. zborového veliteľstva (5. Korpskommando). V tomto fonde konkrétne prešľudoval krabice 228 – 238 z roku 1916, pričom na obaloch viacerých spisov je uvedené meno ich vtedajšieho administrátora – Ovídia Fausta. Výsledkom autorovho výskumu je okrem iného aj zistenie, že Ovídius Faust neabsolvoval žiadnu vysokú školu ani ďalšie formy akademického vzdelávania. Bola to práve 1. svetová vojna, ktorá výraznou mierou ovplyvnila jeho život. Ďalšie príspevky sú pritom nemenej zaujímavé a inšpiratívne. Elena Kurincová sa venovala fotografickej záľube Ovídia Fausta (Fotografi Ludwig Faust ml. a Ovídius Faust). Ján Kúkel sa zameriaval na dôvody a okolnosti jeho kariérneho pádu. Na tento publikovaný príspevok nadväzuje práca Petra Kerecmana Ovídius Faust v súkolí retribúcie. Návratom O. Fausta do bežného pracovného života sa zaoberajú Mária Feješová (Krajský archívár Ovídius Faust) a Simona Jurčová (Ovídius Faust a jeho pôsobenie v Krajskom múzeu v Trnave). Ďalší autori sa vo svojich textoch zamerali na výlučne tematické momenty života a diela tejto osobnosti s presahmi do archívarstva, kunsthistórie, múzejníctva, zberateľstva a ďalších oblastí vedy a života. Ich autormi sú Marta Janovičková (Pozostalosť ako odraz sveta Ovídia Fausta), Alexandra Ballová (Ukážky starých tlačí z knižnej pozostalosti Ovídia Fausta), Zuzana Francová (Výtvarné diela v pozostalosti Ovídia Fausta), Zsófia Kiss-Szémann (Karikatúra Gisely Weyde s názvom Dr. Faust von Ephesos), Lucia Duchoňová (Druhostupňová evidencia zbierkového fondu Ovídia Fausta v bývalom

Krajskom múzeu v Trnave), Monika Šurdová (Výberová bibliografia Ovídia Fausta) a napokon Daniel Hupko [Ako sme (si) písali o Ovídiovi Faustovi]. Editorovi Štefanovi Hrivňákovi sa zostavením uvedeného zborníka podarilo zaplniť mnohé biele miesta v živote Ovídia Fausta. Zborník preto treba oceniť a zároveň vysloviť nádej, že aj iné osobnosti dejín Bratislavy budú mať v bu-

dúcnosti obdobné publikácie spracované aspoň na takej úrovni, ako je práca o Ovídiovi Faustovi. Záverom možno len dodať, že kniha je remeselne spracovaná pomerne zaujímavo. Na pomerne malú veľkosť písma použitú v poznámkach pod čiarou a pri popise fotografií si čitateľ ľahko zvykne.

Peter Chorvát

KRONIKA

MÚZEUM SAMURAJOV A NINDŽOV V KJÓTE (JAPONSKO)

Návštevníci bývalého hlavného mesta Japonska by pri jeho prehliadke, v prípade, že majú pobyt rozvrhnutý na niekoľko dní, rozhodne nemali vynechať tamojšie mimoriadne zaujímavé múzeum samurajov a nindžov. Moderná, niekoľkoposchodová, no nie príliš veľká budova múzea sa nachádza na Ulici Rokkaku-dori, v pešom dosahu od zastávky metra Karasuma Oike.

Autori výstavy sa pri jej vytváraní zamerali na fenomén, ktorý púta pozornosť záujemcov z celého sveta už niekoľko dekád, a stal sa aj jedným z kľúčových „vývozných artiklov“ prezentácie japonskej histórie. Netreba príliš zdôrazňovať jeho miesto v populárnej kultúre (filmy, komiksy, odevná kultúra atď.).

Prehliadka múzea začína na jeho najvyššom poschodí, kam sa návštevník môže pohodlne vyviezť výťahom, alebo použiť schodisko (osobné veci a zvršky si každý môže odložiť v šatni na prízemí). V tejto súvislosti treba dodať, že hneď v úvodnej časti vstupnej expozície sú stručne vysvetlené oba spomínané termíny – nindža (šinobi) a samuraj – ktoré sa dostali i do samotného názvu múzea. Zároveň sú tu prehľadne a pútavo interpretované aj ďalšie súvisiace termíny, ktoré odzrkadľovali japonský feudálny systém (napríklad šogún, ronin, daimyo atď.). Jednotlivé exponáty (zbrane, odev, výstroj atď.) na niekoľkých poschodiach v zásade spredmetňujú aj vojenské dejiny Japonska od staroveku po súčasnosť. Muzeálny priestor ďalej vhodne dopĺňajú dvojrozmerné predmety (obrazy, mapy, schémy, náčrty).

Autori v jednotlivých miestnostiach skĺbili chronologický a tematický prístup. Exponáty s popismi múzeum samoúčelne „nepreplňujú“. Popisy sú pritom umiestnené adekvátne a prehľadne.

Vizuálne je tak múzeum riešené mimoriadne zaujímavovo. Kombinácia tmavých (hlavne čiernych, hnedých a sivých) stien, samotných exponátov, popisov k nim a zrkadiel priestor opticky rozširuje. Expozícia ako celok je realizovaná populárnou formou s dôrazom na turistov, čoho odrazom sú aj hojné popisy v anglickom jazyku. V čase mojej prítomnos-

ti bola dokonca sprievodkyňa oblečená v dobovom odevu nindžu a záujemcom prednášala nosné problémy témy expozície v angličtine. Pri jej výklade mal každý záujemca aj možnosť vyskúšať si niektoré vopred pripravené a na to určené zbrane nindžov a samurajov. Niektoré z vystavených zbraní sú súčasťou japonských bojových umení, ktorým je tu takisto venovaná náležitá pozornosť.

V osobitnej časti múzea sú zobrazené aj zaujímavé významné osobnosti, ktoré patria k téme, alebo sa jej dotýkajú. Pozornosť je takto upriamená aj na osud dôstojníka japonskej cisárskej armády menom Hiroo Onoda (1922 – 2014), ktorý po skončení 2. svetovej vojny verný prísaha zostal niekoľko desaťročí v džungli na ostrove Lubang. Naďalej viedol svoj vlastný boj, pričom zrejme najmä vďaka tomu je tu interpretovaný ako „posledný nindža“. Zaujímavý je aj osud Jukia Mišimu (1925 – 1970). Ten sa živil ako tréner bojových umení, spisovateľ a dokonca model. Okolo seba zoskupil skupinu rovnako zmýšľajúcich

pravícovo orientovaných študentov. So štyrmi z nich sa v roku 1970 pokúsil uskutočniť vojenský prevrat v kasárňach v Tokiu. Jeho čin vyvolal v japonskej armáde i spoločnosti rozporuplné reakcie. V zásade však jeho iniciatíva nenašla odozvu medzi dôstojníkmi, ktorých oslovil, a samotný Mišima napokon spáchal harakiri (sepuku). Aj táto jeho fatálna rozlúčka so životom vyznela v konečnom dôsledku mimoriadne kontroverzne a v japonskej spoločnosti vyvoláva príležitostné polemiky dodnes.

Postupné zoznámenie sa s jednotlivými výstavnými priestormi môže trvať aj niekoľko hodín, samozrejme, podľa časových možností návštevníka. Na prízemí je možnosť zakúpiť si suveníry. Záverom možno konštatovať, že múzeum je realizované na profesionálnej úrovni. Navštíviť sa ho rozhodne oplatí.

Po prehliadke múzea môže záujemca navštíviť blízky trh Teramači, alebo pokračovať v ceste do iných múzeí, ktoré sú v tejto štvrti takisto situované (múzeum mesta Kjóta, múzeum komiksov manga, múzeum výtvarného umenia atď.).

Peter Chorvát

OSLAVY 81. VÝROČIA DŇA VÍŤAZSTVA NAD FAŠIZMOM V LIPTOVSKOM MIKULÁŠI

V nedeľu 10. mája 2026 sa uskutočnili pri príležitosti 81. výročia Dňa víťazstva nad fašizmom v Liptovskom Mikuláši celonárodné oslavy, ktorých cieľom bolo pripomenutie si historických udalostí spätých s ukončením druhej svetovej vojny. Podujatia sa zúčastnili prezident Slovenskej republiky a hlavný veliteľ ozbrojených síl Slovenskej republiky Peter Pellegrini, predseda Národnej rady Slovenskej republiky Richard Raši, predseda vlády Slovenskej republiky Róbert Fico, členovia vlády Slovenskej republiky, poslanci Národnej rady Slovenskej republiky a ďalší vzácní hostia.

Celonárodné oslavy sa začali v dopoludňajších hodinách pietnym aktom kladenia vencov na vojnovom cintoríne Háj Nicovô, ktoré sa nieslo v komornej atmosfére za účasti najvyšších ústavných činiteľov a ďalších pozvaných hostí.

Od 9.00 h bol pre širokú verejnosť sprístupnený areál Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika, kde boli pripravené zaujímavé stacionárne a dynamické ukážky ozbrojených síl Slovenskej republiky, prezentačné stánky viacerých štátnych inštitúcií vrátane Vojenského historického ústavu, ktoré prostredníctvom pracovníkov Vojenského historického múzea vo Svidníku pripravili ukážku zbierkových predmetov - dobových zbraní používaných od 1. svetovej vojny až po 50. roky 20. storočia.

Súčasťou programu bola aj slávnostná vojenská prisaha 262 absolventov základného výcviku a prelety vrtuľníkov UH-60 Black Hawk a stíhacieho lietadla F-16 Fighting Falcon. Podujatie bolo ukončené bohatým kultúrnym programom.

Text: VHÚ

Foto: VHÚ

www.vhu.sk 15. 05. 2026

VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV SA OPÄŤ ZÚČASTNIL MEDZINÁRODNÉHO VEĽTRHU OBRANNEJ TECHNIKY IDEB 2026

V dňoch 12. – 14. mája 2026 sa v Bratislave uskutočnil medzinárodný veľtrh obrannej techniky IDEB 2026. Výstavisisko Incheba sa tak na tri dni zmenila na priestor na prezentáciu výrobkov obranného priemyslu, súčasných aj budúcich obranných a bezpečnostných technológií, ale aj na centrum odborných diskusií o bezpečnosti a obrane.

Ministerstvo obrany SR je partnerom tohto podujatia od jeho začiatkov v roku 2008. Návštevníci veľtrhu sa tak mali možnosť na vonkajšej ploche výstaviska oboznámiť aj s najnovšou technikou, ktorá bola v posledných rokoch zavedená do výzbroje našich ozbrojených síl.

Do prezentácie rezortu obrany sa už tradične zapojil aj Vojenský historický ústav (VHÚ). Vojenský múzejníci z Vojenského historického múzea (VHM) a vojenský archivári z Vojenského historického archívu (VHA) v spolupráci s Múzeom Slovenského národného povstania v Banskej Bystrici (M SNP) priblížili návštevníkom veľtrhu činnosť svojich inštitúcií. Obe múzeá v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva obrany SR patria medzi celoštátne špecializované múzeá, ktoré ako vrcholné zbierkotvorné, vedecko-výskumné a kultúrno-vzdelávacie inštitúcie zohrávajú významnú úlohu pri uchovávaní hmotných pamiatok dokumentujúcich vojenskú minulosť Slovenska a Slovákov, s osobitným dôrazom na historické udalosti spojené s bojom proti fašizmu v rokoch 2. svetovej vojny. K VHÚ a M SNP sa pripojilo aj Oddelenie starostlivosti o vojnových veteránov a dôchodcov MO SR. Spoločný stánok bol koncipovaný ako priestor prepájajúci historickú pamäť, odborný výskum, múzejnú prezentáciu i súčasné aktivity rezortu obrany v oblasti starostlivosti o vojnových veteránov a dôchodcov.

Ústrednou témou spoločnej výstavy „A CENTURY OF SIGNALS. SIGNAL CORPS IN OUR HISTORY“ sa stali dejiny spojovacieho vojska a vývoj vojenskej komunikácie vo všetkých jej formách v našich dejinách. Panelová výstava priblížila dejiny spojovacieho vojska ako dôležitej súčasti armády v jednotlivých historických etapách 20. storočia. Doplnená bola o výber zbierkových predmetov – spojovacích prostriedkov používaných pri zabezpečovaní spojenia v rôznych obdobiach 20. storočia. Cieľom výstavy bolo poukázať na nezastupiteľnú úlohu spojovacieho vojska pri zabezpečovaní velenia, koordinácie jednotiek za účelom efektívnej činnosti armády v čase mieru, ale aj počas vojenských konfliktov. Zvláštna pozornosť bola venovaná aj fenoménu vojenského školstva a príprave špecialistov spojovacieho vojska. Prezentované materiály priblížili systém odborného vzdelávania vojakov spojovacieho vojska v povojnovom Československu, vývoj špecializovaných vojenských škôl, ale aj každodenný život poslucháčov vojenských učilíšť a akadémií. Návštevníci tak mohli získať informácie, akým spôsobom sa pripravovali budúci špecialisti spojovacieho vojska Československej ľudovej armády a aký význam má technická odbornosť v moderných ozbrojených silách. Súčasťou výstavy bola aj prezentácia vedecko-výskumnej

a publikačnej činnosti oboch inštitúcií. Tradičnou pridanou hodnotou bola aj prezentácia vojenských archivárov, ktorí návštevníkom priblížili činnosť VHA pri odbornej ochrane, spracovávaní a sprístupňovaní archívnych dokumentov súvisiacich s dejinami armády, a teda aj spojovacieho vojska.

Spoločná účasť týchto vrcholných slovenských pamäťových inštitúcií vo svojej špecializácii na veľtrhu IDEB 2026 zároveň potvrdila, že vojenská história nie je len témou odborného výskumu, ale aj dôležitou súčasťou kultúrnej pamäti spoločnosti, ktorá dokáže osloviť odbornú i laickú verejnosť naprieč generáciami.

Text: VHÚ

Foto: VHÚ

www.vhu.sk 19. 05. 2026

KONFERENCIA PRACOVNEJ SKUPINY PRE ŠTÚDIUM KONFLIKTOV (CSWG) V SRBSKU

V dňoch 18. – 22. mája 2026 sa v hlavnom meste Srbskej republiky uskutočnil 25. ročník Pracovnej skupiny pre štúdium konfliktov (CSWG). Tohtoročná konferencia mala názov „Keď stichnu zbrane... Zmeny a dilemy po skončení vojny a konfliktu“. Celkovo sa na tomto vedeckom podujatí zúčastnilo 38 vojenských historikov a vojenských akademikov zo 16 štátov Európy a Kanady, ktorí počas dvoch konferenčných dní prezentovali dovedna 28 odborných príspevkov v rámci siedmych tematických panelov.

Slovenskú delegáciu reprezentovali riaditeľ Vojenského historického ústavu plk. Mgr. Miloslav Čaplovič, PhD. a dvaja vedeckí pracovníci Odboru vojensko-historických výskumov – Mgr. Peter Chorvát, PhD. a Mgr. Matej Medvecký, PhD.

V rámci prvého panelu konferencie vystúpil Mgr. Peter Chorvát, PhD. s prednáškou „Rozpad rakúsko-uhorskej armády na Slovensku“. V piatom paneli (druhý konferenčný deň) Mgr. Matej Medvecký, PhD. predniesol referát o problémoch pôsobenia československých vojenských atašé v období po skončení druhej svetovej vojny. Vedeckú časť podujatia symbolicky zakončil plk. Mgr. Miloslav Čaplovič, PhD., ktorý moderoval posledný – siedmy panel. Mimoriadne plodné a inšpiratívne vedecké podujatie s bohatou diskusiou bolo doplnené o exkurziu po vojenských pamätihodnostiach Nového Sadu a jeho okolia. Zostáva dúfať, že podobne prínosné bude aj najbližšie rokovanie CSWG, ktoré sa má konať budúci rok v Sofii.

Text: VHÚ

Foto: VHÚ

www.vhu.sk 03. 06. 2026

NOC MÚZEÍ A GALÉRIÍ 2026 VO VOJENSKOM HISTORICKOM MÚZEU

Dňa 23. mája 2026 sa Vojenský historický ústav Bratislava zapojil už po 22-krát do významného celoeurópskeho podujatia pod názvom Noc múzeí a galérií 2026. Podujatie sa rovnako ako minulý rok konalo pod záštitou podpredsedu vlády a ministra obrany Slovenskej republiky Roberta Kaliňáka.

Do tohtoročného programu sa zapojili obe múzejné oddelenia Vojenského historického múzea („VHM“) – Piešťany aj Svidník. V expozíciách múzejného oddelenia Piešťany bol pripravený program, ktorý sa začal o 13,00 h a trval až do 21,00 h. Podobne ako minulý rok, boli pre návštevníkov sprístupnené nové priestory výstavnej haly H-4. Návštevníci tak mohli nahliadnuť do procesu príprav novej expozície Vojenské dejiny Slovenska po roku 1945 - Pozemná technika a výzbroj. Program obohatila prezentácia členov Klubu vojenskej histórie ČSLA Piešťany s výstavou rovnošiat a uniforiem z obdobia po roku 1945. Najväčším lákadlom bola večerná atmosféra a príležitosť vidieť ako postupujú práce na rekonštrukcii a reінštalácii priestorov VHM na letisku v Piešťanoch. Okrem novej budovy boli sprístupnené haly H-3 a H-2. Verejnosť mohla tiež po prvý raz vidieť zrekonštruované priestory historického hangára H-2 s exponátmi leteckej techniky československej proveniencie.

Pre hostí bol rovnako pripravený sprievodný program v podobe prezentácie Klubu vojenskej histórie ČSLA Piešťany a Personálneho úradu OS SR - Regrutačnej skupiny Trenčín. Klub vojenskej histórie ČSLA Piešťany prezentoval okrem už spomínanej výstavy rovnošiat aj výstavu spojovacej techniky, stredné nákladné terénne vozidlo PRAGA V3S a drobné militárie. Program v múzeu ozvláštnil historický spolok Rytierov delostrelectva Piešťany, ktorý vykonával ukážky používania obliehacích zbraní z obdobia neskorého stredoveku.

Samotnému verejnému podujatiu predchádzalo stretnutie bývalých príslušníkov a leteckého personálu leteckých jednotiek pôsobiach v Piešťanoch, ktoré zorganizoval Klub vojenských dôchodcov Piešťany Zväzu vojakov SR. Podujatie sa uskutočnilo v dopoludňajších hodinách pri príležitosti 100. výročia vzniku a 25. výročia ukončenia prevádzky vojenského letiska. V rámci spomienkovej aktivity sa uskutočnilo aj kladenie vencov pri pamätníku československých letcov.

V rovnakej atmosfére sa od 15,00 h do 21,00 h odohrávalo toto kultúrno-spoločenské podujatie aj v centrálnej expozícii vo Svidníku a rozsiahlom priľahlom areáli Parku bojovej techniky. Zaujímavosťou o vojenskú minulosť Slovenska mali v stálej expozícii s názvom Vojenské dejiny Slovenska v rokoch 1914 – 1945 jednak možnosť získať množstvo dôležitých a cenných informácií týkajúcich sa daného obdobia a tiež sa dozvedieť veľa zaujímavých faktov o jednotlivých vystavovaných zbierkových predmetoch. Okrem toho bolo pre návštevníkov v dioráme pripravené aj celodenné premietanie historických dokumentárnych filmov a pre najmenších návštevníkov sa zase v spoločenskej miestnosti premietali rôzne rozprávky a animované filmy. Celá expozícia bola pritom pre zvedavé oči ľudí sprístupnená nielen počas zvyčajných návštevných hodín, ale aj v neskorých večerných hodinách, čo sa deje iba v jediný deň celého kalendárneho roku.

V areáli pred budovou múzea prebiehal medzitým zaujímavý a bohatý sprievodný program, ktorý bol rozdelený na statické a dynamické ukážky. V rámci statických ukážok prezentovali naši múzejníci zvedavým návštevníkom ručné palné zbrane z obdobia prvej svetovej vojny, medzivojnového obdobia, druhej svetovej vojny a československej povojnovej produkcie. Počas celého programu tejto akcie poskytli zase príslušníci Personálneho úradu OS SR – Regrutačnej skupiny Prešov záujemcom množstvo informácií a propagačného materiálu o profesionálnej službe v OS SR. Ďalej boli pre návštevníkov k dispozícii aj statické ukážky kolesovej techniky a výzbroje 65. prieskumného práporu Prešov a 22. mecha-

nizovaného práporu generála Mikuláša Markusa Michalovce, ako aj vozidiel a výzbroje Vojenskej polície Prešov. Okrem toho poskytli prieskumníci z Prešova najmä deťom možnosť vyskúšať si štandardný vojenský padák, ako aj ďalšie súčasti ich výstroje. K dispozícii bola tiež ukážka vojenského tábora prezentovaná prešovským Klubom vojenskej histórie Dukla a Klubom vojenskej histórie Karpaty, kde návštevníci mohli vidieť zaujímavé ručné palné zbrane a súčasti výstroja používané v období druhej svetovej vojny príslušníkmi sovietskej Červenej armády, 1. československého armádneho zboru a nemeckého Wehrmachtu. Tábor bol doplnený o vystavenú dobovú techniku, pričom zaujímavosťou bola aj prítomnosť historického vojenského vozidla značky Dodge. Napokon obrovským lákadlom pre tých najmenších návštevníkov bol aj nafukovací hrad spolu s možnosťou previezť sa po areáli múzea na špeciálnom vláčiku v podaní organizácie Červeného kríža vo Svidníku.

Hlavný program otvorili príslušníci Hasičského a záchranného zboru Svidník ukážkou zásahu a techniky. Nasledovali dynamické vystúpenia 65. prieskumného práporu zamerané na boj zblízka, strelbu a prepadnutie vozidla. Psovodi Vojenskej polície Prešov predviedli kynologickú ukážku so zaistením páchatel'a. Záver programu patril Klubu vojenskej histórie Dukla, ktorý návštevníkom umožnil vyskúšať si strelbu z historických sovietskych karabín Mosin.

Celý program podujatia sa uskutočnil v pokojnej atmosfére a za krásneho májového počasia. Vojenský historický ústav Bratislava ako organizátora podujatia teší vysoká návštevnosť a neutíchajúci záujem verejnosti ako o samotné stále expozície, tak i o podujatie Noc múzeí a galérií, ktoré každoročne potvrdzuje význam múzeí ako miest poznania, oddychu i živého stretávania sa s históriou. Bohatý program pripravený vo všetkých pracoviskách Vojenského historického múzea opäť ukázal, že vojenské dejiny dokážu oslovit' všetky vekové kategórie a atraktívnou formou priblížiť širokej verejnosti naše kultúrne a historické dedičstvo.

Text: VHÚ

Foto: VHÚ

www.vhu.sk 28. 05. 2026

VOJENSKÉ HISTORICKÉ MÚZEUM PIEŠŤANY NA OTVORENÍ LETNEJ KÚPEĽNEJ SEZÓNY 2026

V posledných májových dňoch sa atmosféra mesta Piešťany, v ktorom sídli Vojenské historické múzeum (VHM), niesla v duchu tradičného Otvorenia letnej kúpeľnej sezóny. 33. ročník tohto mimoriadne populárneho podujatia prilákal do ulíc mesta, a to aj napriek čiasťným obmedzeniam kvôli uzatvoreniu Kolonádového mosta, množstvo návštevníkov.

Program podujatia odštartoval v piatok 29. mája večernými koncertmi v Hudobnom pavilóne. Sobota, ktorá bola hlavným dňom podujatia, sa začala požehnaním termálneho prameňa vo Vojenskom kúpeľnom ústave – v Hoteli Granit a poďakovaním za dar liečivých prameňov. Následne mestom prešiel tradičný slávnostný sprievod, ktorý bol vzhľadom na uzávierku Kolonádového mosta tento rok vedený po Teplickej ulici. Slávnostný ceremoniál pokračoval v Hudobnom pavilóne a večerný program vyvrcholil koncertmi viacerých známych slovenských interpretov.

V sobotu 30. mája 2026 sa na podujatí predstavilo aj VHM Piešťany prostredníctvom svojho prezentačného stánku. Stánok bol situovaný v mestskom parku, ktorý tvoril prirodzené centrum celého podujatia, a tak počas celého dňa priťahoval pozornosť návštevníkov všetkých vekových kategórií. Vojenský múzejníci pripravili široký výber propagačných a informačných materiálov približujúcich činnosť Vojenského historického ústavu Bratislava (VHÚ) a jeho organizačných súčastí.

Osobitná pozornosť bola venovaná najmladším návštevníkom, pre ktorých boli pripravené tematické materiály a aktivity zamerané na popularizáciu vojenskej histórie. Pozornosť starších návštevníkov pútal okrem iného i vedomostný kvíz z vojenských dejín Slovenska, v ktorom si mohli otestovať svoje znalosti. Tých, ktorí sa nebáli preveriť svoje vedomosti, čakala odmena v podobe dobového vojenského odznaku. Prezentačnú múzeu obohatili aj dobrovoľníci z Klubu Československej ľudovej armády Piešťany, ktorí návštevníkom predstavili menšiu tematickú výstavu venovanú výstroji a výzbroji Československej ľudovej armády.

VHM Piešťany sa na tomto významnom mestskom podujatí prezentovalo už po druhý raz. Svoju účasť na Otvorení letnej kúpeľnej sezóny považujeme za pokračovanie rozvíjajúcej sa spolupráce VHÚ s mestom Piešťany. VHM sa zároveň aj prostredníctvom podobných podujatí usiluje byť prirodzenou súčasťou kultúrneho a spoločenského života mesta, približovať svoje aktivity miestnym obyvateľom i návštevníkom a predstavovať vojenské dejiny a kultúrne dedičstvo spôsobom, ktorý oslovuje širokú verejnosť.

Text: VHÚ

Foto: VHÚ

www.vhu.sk 02. 06. 2026

ÚČASŤ NÁŠHO VEDECKÉHO PRACOVNÍKA NA KONFERENCII PROREŽIMOVÝ / PROTIREŽIMOVÝ HUMOR

Dňa 6. mája 2026 sa v Zichyho paláci v Bratislave konala konferencia pod názvom „Prorežimový / protirežimový humor (1939 – 1989)“. Jej organizátorom bol Ústav pamäti národa. Podnetné a výberom tém originálne vedecké podujatie sa zaoberalo humorom a satirou v čase oboch totalít, a to z pozície prorežimnej aj protirežimnej.

Na konferencii vystúpil v rámci jej prvého bloku aj vedecký pracovník Vojenského historického ústavu, Mgr. Peter Chorvát, PhD., ktorý predniesol referát „Život vojenský – život veselý“, s podtitulom „Armáda na muške kresleného humoru od monarchie po ľudovú demokraciu v Československu“.

Obsah príspevkov prednesených na konferencii poukázal nielen na možnosti interdisciplinárneho výskumu uvedeného historického obdobia, ale aj atraktivitu témy v očiach odbornej, ale aj laickej verejnosti, čoho dôkazom bola plná sála Zichyho paláca.

Text: VHÚ

Foto: VHÚ

www.vhu.sk 02. 06. 2026

VOJENSKÉ HISTORICKÉ MÚZEUM PIEŠŤANY NA TANKOVÝCH DŇOCH LAUGARICIO

V sobotu 27. júna sa v obci Trenčianske Stankovce uskutočnilo podujatie *Tankové dni Laugaricio – Deň s pozemnými silami Ozbrojených síl SR*, ktoré sa konalo pod záštitou ministra obrany SR, náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR a predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja. Medzi desiatkami vystavovateľov a účinkujúcich nechýbalo ani piešťanské Vojenské historické múzeum, ktoré verejnosti predstavilo vybrané múzejné predmety zo svojich zbierok.

Aj napriek vysokým letným teplotám prilákalo podujatie veľké množstvo návštevníkov. Organizátori pripravili bohatý celodenný program, ktorý otvorili príhovory pozvaných hostí, slávnostný výstrel a zoskok príslušníkov 65. prieskumného práporu. Nasledovalo defilé vojenskej techniky, koncert Vojenskej hudby Ozbrojených síl SR, dynamické ukážky tankov Leopard 2A4 a T-72M1, predstavenie bojového vozidla CV90120, ukážky techniky Vojenského technického skúšobného ústavu, Vojenského technického múzea Lešany, ako aj dynamická ukážka Ozbrojených síl SR s účasťou vrtuľníka UH-60 Black Hawk. Veľký záujem vzbudila hlavná historická ukážka „Boje v Rostovskej oblasti 1942 – 1943“. Súčasťou podujatia boli aj prezentácie klubov vojenskej histórie, dobový rímsky vojenský tábor a množstvo sprievodných aktivít.

Vojenské historické múzeum priblížilo verejnosti štvoricu zbierkových predmetov dokumentujúcich vývoj pozemnej aj leteckej vojenskej techniky. Dominantou prezentácie bol vrtuľník Mi-4, ktorý bol vystavený v spolupráci so spoločnosťou LOTN – Letecké opravovne Trenčín. Návštevníci si mohli zblízka prezrieť tento typ vrtuľníka po jeho kompletom zreštaurovaní. Mi-4 patril v minulosti medzi dôležité stroje vojenského letectva a dnes predstavuje cenný doklad vývoja vrtuľníkovej techniky v druhej polovici 20. storočia. Pozornosť pútal aj tank T-55AM2K, ktorý je modernizovanou verziou jedného z najrozšírenejších tankov svojej generácie. Spolu s ním bolo vystavené aj terénne vozidlo Mercedes-Benz G 290 GD, využívané Ozbrojenými silami SR pri plnení širokého spektra úloh. Veľký záujem návštevníkov vzbudilo aj bojové vozidlo 9A34M3 z protiletadlového raketového kompletu Strela-10M3. Okrem svojho vojensko-historického významu je zaujímavé aj tým, že bolo využité pri nakrúcaní známeho amerického vojnového filmu „Za nepriateľskou líniou“ (Behind Enemy Lines), kde prezentovalo techniku armády bývalej Juhoslávie. Táto zaujímavosť oslovila nielen priaznivcov vojenskej histórie, ale aj filmových fanúšikov.

V prezentačnom stane nášho Vojenského historického ústavu mali možnosť účastníci podujatia zapojiť sa do vedomostného kvízu z vojenských dejín, pričom si za odmenu mohli odniesť maľovanku, nálepku alebo zaujímavý odznak. Zároveň sa tu dozvedeli informácie o Vojenskom historickom múzeu a pripravovanej novej expozícii v Piešťanoch. Účasť na Tankových dňoch Laugaricio bola pre VHM Piešťany ďalšou príležitosťou prezentovať časť svojho zbierkového fondu širokej verejnosti mimo priestorov múzea.

Na záver treba zdôrazniť, že verejnosťou obľúbené podujatie opäť zaujímavovo prepojilo vojenskú minulosť so súčasnou modernou vojenskou technikou.

Text: VHÚ - VHM

Foto: VHÚ

www.vhu.sk 06. 07. 2026

Pokyny pre autorov

Formálne náležitosti príspevkov

Príspevky do *Vojenskej histórie* posielajte v textových editoroch **Word**. Poznámky vrátane bibliografických odkazov je potrebné vkladať pomocou programu Word vkladaním poznámok/odkazov pod čiarou – nie mechanickým spôsobom.

Redakčná rada si vyhradzuje právo na základe vyžiadaných odborných posudkov rozhodnúť o uverejnení, prípadne vrátení príspevku. Nevyžiadané rukopisy sa nevracajú.

Súhrnný zoznam použitej literatúry treba uvádzať v abecednom poradí na konci príspevku. Zoznam je potrebné štruktúrovať podľa typu zdroja na:

- „Archívne pramene“;
- „Publikované pramene“;
- „Dobová tlač“;
- „Monografie a zborníky ako celok“;
- „Kapitoly v monografiách, štúdie a články“;
- „Internetové zdroje“.

K štúdiu je potrebné pripojiť **abstrakt** (v slovenčine, do 10 riadkov), **5 kľúčových slov** v slovenskom jazyku; **resumé** v slovenčine v rozsahu cca jednej normovanej strany. Prosíme zaslať **osobné údaje** o autorovi/autorke: rodné číslo, adresu, číslo účtu v tvare IBAN, telefonický a emailový kontakt, adresu zamestnávateľa a digitálne identifikačné číslo ORCID. Zaslaním príspevkov a osobných údajov dávajú autori redakcii a určeným pracovníkom plný súhlas na ich spracovanie, pričom tí plne rešpektujú pravidlá GDPR na ochranu osobných údajov. Text sa posíla **bez zalamovania a špeciálnych úprav**, odstavce bez tabulátora. Písmo Times New Roman, veľkosť 12, riadkovanie 1,5. V prípade citácií prameňov sa text píše kurzívou, pri citovaní sekundárnej literatúry bez kurzívy. Riadkovanie textu pod čiarou 1, veľkosť písma 10. **Obrazové prílohy** poprosíme zasílať samostatne vo formáte jpg, jpeg, bmp v rozlíšení min. 300 dpi a riadne označené a identifikovateľné. V texte uveďte, kde by mal byť obrázok umiestnený. Tabuľky, grafy treba zasílať v osobitnom súbore v štandarde xls, xlsx (Excel).

Rozsah príspevkov

Rozsah **štúdií** by mal mať minimálne 27 000 znakov (15 normostrán) a maximálne 72 000 znakov (40 normostrán) vrátane poznámkového aparátu a medzier.

Recenzie môžu byť v rozsahu od 7200 (4 normostrany) do 27 000 znakov (15 normostrán). **Anotácie a správy** majú mať rozsah do 5400 znakov (3 normostrany).

Pri anotáciách a recenziách je potrebné uvádzať kompletnú bibliografickú informáciu o diele.

Citačná norma STN ISO 690

Základnou citačnou normou je **STN ISO 690** – Dokumentácia. Bibliografické odkazy.

Všeobecné pravidlá

Jazyk. Väčšina údajov pre bibliografický odkaz sa uvádza v *jazyku citovaného dokumentu*, pretože sa preberá z citovaného dokumentu. Existujú však aj výnimky v prípade údajov, ktoré nepreberáme priamo z informačného zdroja, ale ich dopĺňame: rozsah strán, formát a typ nosiča, dostupnosť, údaj o citovaní. Tieto údaje zaznamenávame v jazyku citujúceho dokumentu (slovenčine). Príklady:

- anglický zdroj: MORGAN, Philip. Studying Fascism from the Particular to the General. In: *East Central Europe*, 2010, Vol. 37, s. 334 – 337. [v slovenčine údaj o stranách]
- nemecký zdroj: LIEB, Peter. Täter aus Überzeugung? Oberst Carl von Adrian und die Judenmorde der 707. Infanteriedivision 1941/1942. In: *Vierteljahrshefte für Zeitgeschichte*, Jg. 50, Heft 4, s. 523 – 557. Dostupné na: « https://www.ifz-muenchen.de/heftarchiv/2002_4_1_lieb.pdf. [v slovenčine údaj o stranách a dostupnosti]

Odkaz na už citovaný zdroj v texte

Pozor zmena! Neuvádzať ref., ako to bolo doteraz.

Zdroj, ktorý bol už v texte citovaný, uvádzame v skrátenej podobe obsahujúcej údaje: priezvisko, skrátený názov diela, strana.

Príklady:

LIEB, *Täter aus Überzeugung?*, s. 526.

MORGAN, *Studying fascism*, s. 336.

Názvy zdrojov ako celkov sa píšu kurzívou. Pri častiach z tradičných informačných zdrojov uvádzame kurzívou názov hostiteľského informačného zdroja.

Ak nie je **vydavateľ** známy, použije sa medzinárodne zrozumiteľný tvar [s. n.].

Ak nie je uvedený **rok** vydania, ale vieme si ho odvodiť, uvedieme ho v hranatých zátvorkách [1980], ak nie je možné rok vydania dohľadať, uvedieme [s. a.].

Ak nie je uvedené **miesto** vydania, uvedieme [s. l.].

Ak sa vyskytne **viac vydavateľstiev** s rozličným rokom vydania, zápis je: Blackburn, 1998; Oxford University Press, 2003.

Na vymedzenie časového, dĺžkového, rozsahového aspektu sa používa **pomlčka** ako znamienko vety. Príklady: v rokoch 1848 – 1865, dosah 200 – 300 metrov, 15 – 20 mužov, na stranách 238 – 239. ISBN a ISSN uvádzame až v záverečnom zozname literatúry, nie v poznámkach pod čiarou.

Bibliografický odkaz končí vždy bodkou, aj ak je posledným údajom dostupnosť online zdroja. Ročníky časopisov a čísla zborníkov sa uvádzajú arabskými číslicami. Pokiaľ sú dokumenty v edíciách číslované, je potrebné uvádzať okrem strán aj číslo.

Pri **online zdrojoch** uvádzame „Dostupné na:“ a hyperlink ako https alebo https URI, napr.

Dostupné na: « <https://www.ustrcr.cz/uvod/doba-nesvobody-1938-1945/nemecke-bezpecnostni-a-represivni-slozky/>».

Dátum citovania/zobrazenia/sprístupnenia je povinný len pre tzv. dynamické online informačné zdroje, tzn. pre zdroje, ktoré menia (aktualizujú, revidujú) svoj obsah, príp. ho dopĺňajú (= zdroje na pokračovanie). Príklad zápisu: [cit. 12. 12. 2023].

Vzory bibliografických odkazov

Archívne pramene

Vojenský historický archív (VHA) Bratislava, f. Archívna zbierka 11, šk. 9, č. 447 291, štátny tajomník Zahraničného úradu Ernst von Weizsäcker nemeckému konzulovi v Bratislave 17. 3. 1939.

Archív Múzea SNP, f. XII (Dokumenty memoárového charakteru), S 490/93, Xerokópia spomienok, Alfréd Rusnák /Rosenbaum/: VI. pracovný tábor, Hajfa, október 1977, s. 18.

Národní archiv Praha (NA), f. 136 – Auswertiges Amt Berlin, sig. 136-71-3, č. 588 785-6, nočná služba 23/24. 3. 1939 – záznam hovoru s Abwehrstelle des OKW, Gruppe I.

Archiwum Akt Nowych Warszawa (AAN), f. Mikrofilmy aleksandryjskie, mf. T-77, R 879, č. 626 803, č. 627 023-35, správa o činnosti DHM od apríla do septembra 1940.

Magyar Országos Levéltár Budapest (MOL), P 439 – a Kossuth család iratai. 2. csomó. 1800 – 1851. A Kossuth Család Családülési jegyzőkönyve. Prothocollon Inclytae Familiae Kossuth de Udvard.

Príklad na citovanie **telefonického rozhovoru**: STRMEŇ, Vladimír – VARGA, Peter. [Bez názvu]. Telefonický rozhovor. 10. 10. 2015, 10:25.

Publikované pramene

BYSTRICKÝ, Jozef – ŠUMICHRAS, Peter (eds.). *Letka 13 v dokumentoch a obrazoch*. Bratislava : Magnet Press Slovakia, 2004. 120 s. ISBN 80-89169-02-3.

SEGEŠ, Vladimír – ŠEĎOVÁ, Božena (eds.). *Pramene k vojenským dejinám Slovenska 1387 – 1526. Zv. I/3*. Bratislava : Vojenský historický ústav, 2013. 352 s. ISBN 978-80-89523-25-2.

TUKYDIDES. *Dejiny peloponézskej vojny*. Preložil Kuklica, Peter. Bratislava : Tatran, 1985. 552 s. Príklady na citovanie **mapy**:

BAŇACKÝ, Vladimír – SABOLA, Anton. *Geologická mapa Záhorskej nížiny*. 1 : 50 000. Kartografický ústav, 1973. 500 x 420 mm.

Príklad na citovanie **zaznamenaného telefonického rozhovoru**: NIXON, Richard Milhous – COLSON, Charles. [Bez názvu]. Telefonický rozhovor; online. 18. 7. 1972, 07:58– 08:18. Prepis dostupný na: <https://www.nixonlibrary.gov/sites/default/files/forresearchers/find/tapes/watergate/trial/exhibit_01.pdf>. [cit. 19. 11. 2022].

Dobová tlač

Výcviková dôstojníci Hlinkovej gardy. In: *Slovák*, 1938, 18. decembra, č. 288, s. 1. *Nové časy – Orgán Sdruženia slovenských legionárov*, 1931, roč. 5, 30. októbra, č. 7 – 10, s. 14.

Monografie a zborníky ako celok

ZATKOVÁ, Jana. *Zabudnutí vojaci. Zajatci v oblasti Vojenského veliteľstva Bratislava 1914 – 1918*. Bratislava : Vojenský historický ústav, 2013. 175 s. ISBN 978-80-89523-21-4.

HOLEC, Roman. *Trianon – triumfa katastrofa*. Bratislava : Albert Marenčin, 2020. 368 s. ISBN 978-80-569-0588-3.

Kapitoly v monografiách, štúdie a články

ČAPLOVIČ, Miloslav. Milan Rastislav Štefánik. In: ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica a kol. *Un-daunted by Exile! To the Victims of Religious, Political, National and Racial Persecutions in Central Europe between the 16th and 20th Century with an Accent on the Czech Lands*. Praha : Historický ústav, 2015, s. 145 – 159. ISBN 978-80-7286-259-7.

CHORVÁT, Michal. „Die Katze muss weg!“ Odchod českého obyvateľstva zo Slovenska 1938. In: *Právněhistorické studie*, 2018, roč. 48, č. 2, s. 75 – 92. ISSN 0079-4929.

MEDVECKÝ, Matej. Československí vojenski diplomati po skončení 2. svetovej vojny. In: BINAR, Aleš a kol. *Ozbrojené síly a československý stát*. Brno : Univerzita obrany, 2020, s. 275 – 286. ISBN 978-80-7582-353-3.

Elektronické zdroje

SKRAMOUŠSKÝ, Jan. *Pušky rakousko-uherské branné moci – 1. díl*. Zverejnené 2. 3. 2015. Online. Dostupné na: < <https://www.vhu.cz/pusky-rakousko-uherske-branne-moci-1-dil/>>. SCULLION, Séan F. *Continuing the fight: Three anarchists from Spain in the British army, 1939 – 1945*. Online. Dostupné na: <<https://freedomnews.org.uk/2023/08/07/continuing-the-fight-three-anarchists-from-spain-in-the-britisharmy-1939-1945/>> [cit. 9. 11. 2023].

Príklad na citovanie **podcastu**: OLIVER, Zajac – VALENT, Jaroslav. *Napoleon svojich súperov ničil s mechanickou presnosťou*. Podcast. SME, zverejnené 5. 11. 2023. Dostupné na: <<https://podcasty.sme.sk/c/23240172/napoleon-svojich-superov-nicil-s-mechanickou-presnostou.html>>. [cit. 3. 3. 2024].

Príklad na citovanie **blogu**: STEHLÍK, Michal. *Zápotocký a válečné zločiny? Mezi fámou a realitou*. Blog. Zverejnené: 19. 3. 2021. Dostupné na: <<https://blog.aktualne.cz/blogy/michal-stehlik.php?itemid=39313>>. [cit. 4. 8. 2022].

Príklad na citovanie **online mapy**: GIS mesto Nitra. Mapa; online. Verzia 0.0.5.1. [s. n.]. Dátum aktualizácie 23. 04. 2019. Dostupné na: <<https://gis.nitra.sk/>>. [cit. 25. 8. 2022].

GOOGLE. Google maps. Online. 2023. Dostupné na: <<https://www.google.sk/maps/@48.3125969,18.0182667,12z?hl=sk>>. [cit. 25. 2. 2023].

Príklad na citovanie **príspevku na sociálnej sieti**: POST BELLUM SK. *Ďalší pokus o odkúpenie Tisovho domu*. Príspevok na Facebooku. Zverejnené 22. 4. 2024. Dostupné na: Facebook <<https://www.facebook.com/postbellumsk>>. [cit. 25. 4. 2024].

Používanie skratiek a označovanie

Skratkou pre označovanie strán alebo strany je s., ročníky časopisov a čísla zborníkov sa uvádzajú arabskými číslicami. Pokiaľ sú dokumenty v edíciách číslované, je potrebné uvádzať okrem strán aj číslo.

Redakčná rada si vyhradzuje právo na základe vyžiadaných odborných posudkov rozhodnúť o uverejnení, prípadne vrátení príspevku. Nevyžiadané rukopisy sa nevracajú.

Vojenská história 3/2026

Časopis pre vojenskú históriu, múzejníctvo a archívniectvo

Vydáva Vojenský historický ústav v Bratislave

v spolupráci s Ministerstvom obrany SR

Editor a šéfredaktor: plk. Mgr. Miloslav Čaplovič, PhD.

Kontaktná adresa: miloslav.caplovic@vhu.sk

Redakcia časopisu: Mgr. Peter Chorvát, PhD., Mgr. Matej Medvecký, PhD.,
PhDr. Katarína Mináriková

Jazyková redakcia: Mgr. Tamara Janecová, PhD.

Kontaktná adresa redakcie: vojenskahistoria@vhu.sk

Grafická úprava: Pavla Takácsová

Redakčná rada: PhDr. Igor Baka, PhD. (predseda) – Vojenský historický ústav, Bratislava; PhDr. Milena Balcová (podpredsedníčka) – Vojenský historický ústav-Vojenský historický archív, Bratislava; PhDr. Viliam Čičaj, PhD. – Historický ústav SAV, Bratislava; doc. Mgr. Michal Habaj, PhD. – Masarykova univerzita, Brno, Česká republika; PhDr. Viera Jurková – Vojenský historický ústav-Vojenské historické múzeum, Piešťany; Mgr. Peter Kralčák, PhD. – Vojenský historický ústav-Vojenský historický archív, Bratislava; prof. Mgr. Miroslav Lysý, PhD. – Právnická fakulta UK, Bratislava; PhDr. Slavomír Michálek, DrSc. – Historický ústav SAV, Bratislava; PhDr. Richard Pavlovič, PhD. – Štátny archív, Košice; doc. PhDr. Vladimír Segeš, PhD., Bratislava; PhDr. Michal Schvarc, PhD. – Historický ústav SAV, Bratislava; doc. PhDr. Marek Syrný, PhD. – Filozofická fakulta UMB, Banská Bystrica; plk. v. v., PhDr. Peter Šumichrast, PhD. – Vojenský historický ústav, Bratislava; PhDr. Marian Uhrin, PhD. – Múzeum SNP, Banská Bystrica

Medzinárodná redakčná rada: plk. prof. Dr. Tibor Balla, DrSc. – Nemzeti Közszerkeleti Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Budapest; Dr. István Janek, PhD. – Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, Budapest; PhDr. Michal Lukeš, PhD. – Národní muzeum, Praha; Mgr. Mateusz Gniazdowski, PhD. – Uniwersytet Warszawski, Warszawa; PhDr. Jiří Rajlich – Vojenský historický ústav, Praha; Dr. Harold E. Raugh, Jr., U.S. Army Europe, APO AE 09096 USA; Dr. Martin Zückert – Collegium Carolinum e. v. Forschungsinstitut für die Geschichte Tschechiens und der Slowakei, München

Časopis je indexovaný v medzinárodných databázach:

Scopus

The Central European Journal of Social Sciences and Humanities (CEJSH)

European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH PLUS)

Index Copernicus (ICI)

Vychádza štyrikrát ročne.

Rozširuje: Vojenský historický ústav, Krajná 27, 821 04 Bratislava

Schválené do tlače dňa: 15. septembra 2026

EV734/08

IČO vydavateľa: 00802751

Nepredajné

ISSN 1335-3314 (print), 1338-7154 (pdf)

Tlač: DMC s.r.o., J. Murgaša 100, 940 64 Nové Zámky

Predná strana obálky: Fotografia - Bitka pri Moháči (1526) znázornená na dobovej rytine.

(Foto: VHÚ-VHA Bratislava).